

Notat KN 21/2011

Til:	Olje- og energidepartementet
Fra:	<i>Jør</i> Nils Henrik Johnson, <i>Kristian Marussen</i>
Ansvarlig:	NVE - Seksjon for nettkonsesjon v/Siv S. Inderberg <i>Arne Anders Sandnes</i>
Dato:	04.11.11
Saksnr.:	NVE 200701252-2514
Arkiv:	611
Kopi:	Statnett, alle som har hatt merknader til tilleggssøknaden for Ørskog-Ørsta

NVEs anbefaling til OED angående tilleggssøknad fra Statnett i klagebehandlingen av 420 kV Ørskog-Sogndal:

Strekningen Ørskog-Ørsta

Innhold

1. Konklusjon.....	2
2. Innledning.....	2
3. Prosess	4
4. Merknader til tilleggssøknadene.....	5
4.1 Kommuner	5
4.2 Regionale myndigheter.....	9
4.3 Sentrale myndigheter	10
4.4 Sentrale og regionale interesser.....	11
4.5 Grunneiere, privatpersoner og lokale interesseorganisasjoner	13
4.6 Merknader til tilleggssøknad for transformatorstasjon på Heiane.....	19
5. NVEs vurdering av saneringsalternativet	23
5.1 Transformatorstasjon i Sykkylven.....	23
5.2 Alternative traséer ved Gjevenakken/Hundeidvik.....	27
5.3 Samlet vurdering av saneringsalternativet.....	29
6. NVEs vurdering av sjøkabel.....	29
7. Ny transformator T2 i Ørskog	31
8. Andre traséjusteringer.....	31
9. Andre forhold.....	33
10. Oppsummering	34

1. Konklusjon

Det er omsøkt to nye alternativer på strekningen Ørskog-Ørsta; et saneringsalternativ som innebærer en ny transformatorstasjon i Sykkylven og sanering av eksisterende 132 kV ledning mellom Haugen (Ørsta) og Ørskog, og et sjøkabelalternativ.

NVE kan ikke se at eventuelle miljømessige fordeler med en sjøkabel på denne strekningen kan forsvare de merkostnadene (2400 MNOK) en slik løsning gir sammenlignet med de andre omsøkte alternativene. NVE kan derfor ikke anbefale at det gis konsesjon til en sjøkabel på strekningen Ørskog-Ørsta.

Når det gjelder saneringsalternativet vil det gi klare miljøgevinster sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. Dette alternativet vil medføre at det fremdeles kun blir én stor kraftledning på strekningen Ørskog-Ørsta, og at eksisterende trasé i hovedsak benyttes. Videre vil en ny transformatorstasjon medføre sanering av eksisterende transformatorstasjon på Haugset i Sykkylven og opprydding/omstrukturering av distribusjonsnettet i Sykkylven. Av de tre omsøkte alternativene for lokalisering av en transformatorstasjon i Sykkylven fremstår Heiane som alternativet som samlet sett medfører minst ulemper. Dette alternativet er også i samsvar med Sykkylven kommunes ønsker. Saneringsalternativet har en merkostnad på i størrelsesorden 300 MNOK. NVE konstaterer at dette er en kostnad som ligger langt over det som har vært praksis til nå når det gjelder avbøtende tiltak for miljøulempen. Med bakgrunn i dagens praksis for nivå på avbøtende miljøtiltak, anbefaler vi OED å opprettholde NVEs konsesjonsvedtak av 10.06.09 for strekningen Ørskog-Ørsta med mindre justeringer ved Store Standal og Stavset i Ørsta og ved Vindsneset i Sykkylven. Dersom departementet likevel mener at miljøulempene skal tillegges større vekt, anbefaler NVE at saneringsalternativet bør velges med etablering av en ny transformatorstasjon på Heiane i Sykkylven. Vi anbefaler at omsøkte justeringer ved Store Standal, Stavset og Vindsneset gis konsesjon uavhengig av hvilket alternativ for luftledning som velges. NVE anbefaler også at det gis konsesjon til en ny transformator T2 i Ørskog.

2. Innledning

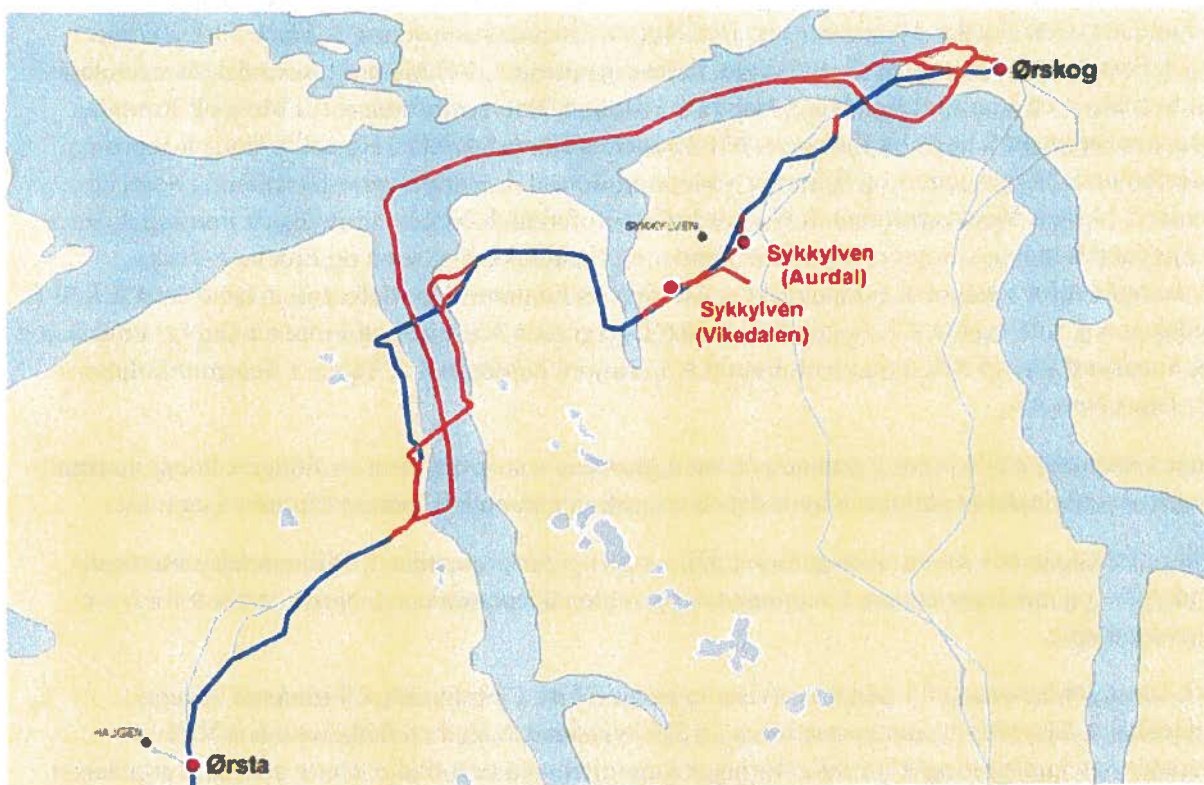
NVE fattet den 10.06.09 vedtak om å gi Statnett SF konsesjon og ekspropriasjonstillatelse til å bygge en ca. 280 km lang 420 kV kraftledning fra Ørskog transformatorstasjon til Sogndal transformatorstasjon etter nærmere angitt trasé. NVEs vedtak ble påklaget og saken er til behandling i Olje- og energidepartementet (OED). OED fattet 08.04.11 endelige vedtak for deler av 420 kV kraftledningen mellom Ørskog og Sogndal. Dette gjelder strekningene Ørsta-sørsiden av Hundvikfjorden og Moskog-Sogndal.

OED har pålagt Statnett å utrede og søke om alternative traseer og løsninger på de resterende delstrekningene. OED ba i brev 23.12.09 Statnett om å utrede og vurdere en sjøkabelløsning mellom Ørskog og Store Standal i Hjørundfjorden, samt å vurdere en mulig transformatorstasjon i Sykkylven kommune. OED ba i brev av 10.05.10 Statnett om å søke konsesjon for et traséalternativ med ny transformatorstasjon i Sykkylven kommune med tilhørende sanering av eksisterende 132 kV ledning Ørskog - Sykkylven – Haugen (saneringsalternativet). I brev av 09.11.10 ba OED Statnett om ytterligere utredninger:

NVE mottok 06.04.11 tilleggssøknader fra Statnett på to delstrekninger i prosjektet 420 kV Ørskog-Sogndal.

Tilleggssøknaden for strekningen Ørskog-Ørsta berører Ørskog, Sykkylven og Ørsta kommuner og omfatter søknad om:

- Alternativ trasé fra Store Standal i Ørsta kommune til Ørskog transformatorstasjon i Ørskog kommune. Traseen sammenfaller i hovedsak med eksisterende trasé for 132 kV kraftledning mellom Ørsta og Ørskog.
- Ny 420/132 kV transformatorstasjon i Sykkylven (to alternative lokaliseringer i Vikedalen og Aurdalen).
- Sanering av eksisterende 132 kV kraftledning mellom Ørsta og Ørskog.
- 420 kV sjøkabel fra Store Standal i Ørsta til Ørskog i Ørskog kommune med tilhørende muffestasjoner og jordkabel frem til muffestasjonene. Sjøkabel er et alternativ til de tre første punktene og er av Statnett prioritert bak en løsning med en ny transformatorstasjon i Sykkylven.
- Ny transformator T2 i Ørskog transformatorstasjon, samt ny forbindelse til Giskemo transformatorstasjon.

Figur 1. Kartskisse som viser nye omsøkte løsninger mellom Ørskog og Ørsta. Blå strek er konsesjonsgitt alternativ, mens røde streker er nye alternativer. Det tredje lokaliseringsalternativet for en transformatorstasjon, Heiane, ligger mellom Vikedalen og Aurdalen. (Statnett)

I tillegg søker Statnett på vegne av Tussa Nett AS om omlegging av eksisterende 132 kV ledning fra Sykkylven til Stranda inn mot en ny transformatorstasjon i Sykkylven og flytting av eksisterende 132/22 kV transformering ved Haugset til nye Sykkylven transformatorstasjon.

Den 12.09.11 mottok NVE tilleggssøknad fra Statnett om ytterligere en alternativ lokalisering av transformatorstasjon i Sykkylven (Heiane).

Tilleggssøknaden for strekningen Ålfoten-Moskog berører Bremanger, Flora, Naustdal, Førde og Jølster kommuner. NVEs innstilling på strekningen Ålfoten-Moskog ble oversendt OED 27.09.11.

Statnett SF søker også om ekspropriasjonstillatelse (oreigningsloven av 23.10.1959, § 2 punkt 19) for nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport. Samtidig søkes det om forhåndstiltredelse (oreigningsloven § 25) som innebærer at grunn og adkomstrettigheter kan tas i bruk før skjønn er avholdt.

3. Prosess

NVE sendte tilleggsøknaden på høring 13.04.11.

Følgende ble direkte orientert om høringen av tilleggsøknadene: Ørskog kommune, Sykkylven kommune, Ørsta kommune, Jølster kommune, Naustdal kommune, Førde kommune, Bremanger kommune, Flora kommune, Sogn og Fjordane Fylkeskommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal fylke, Direktoratet for naturforvaltning, Luftfartstilsynet, Statens Landbruksforvaltning, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Forsvarsbygg, Kystverket Midt-Norge, Riksantikvaren, Statens strålevern, Statens vegvesen region midt, Statens vegvesen region vest, Bellona, Bonde- og småbrukarlaget i Møre og Romsdal, Bonde- og småbrukarlaget i Sogn og Fjordane, Den Norske Turistforening, Den Norske Unesco-kommisjonen, Flora Turlag v/Espen Lothe, Fortidsminneforeninga, Friluftslivets fellesorganisasjon, LO Møre og Romsdal, Meteorologisk Institutt, Møre og Romsdal Bondelag, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet i Møre og Romsdal, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane, NHO Møre og Romsdal, NHO Reiseliv, Norges Jeger- og fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerlag – Møre og Romsdal, Norges jeger og fiskerlag – Sogn og Fjordane, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norsk Ornitologisk Forening, Sogn og Fjordane Bondelag, Sogn og Fjordane Bonde- og Småbrukarlag, Sogn og Fjordane Turlag, Verdsarvrådet for Vestnorsk fjordlandskap, Ålesund og Sunnmøre Turistforening, Istad Nett AS, SFE Produksjon AS, SFE Nett AS, Sogn og Fjordane Energi Nett AS, Sogn og Fjordane Energi Produksjon AS, Sunnfjord Energi AS, Sykkylven Energi AS, Tafjord Kraftnett AS, Telenor Telecom Solutions AS, Tussa Nett AS.

Statnett informerte alle berørte grunneiere, samt grunneiere som er berørt av tidligere konsesjonsgitte alternativer på de delstrekningene hvor det nå er omsøkt alternative løsninger/traséer i eget brev.

I tillegg fikk følgende saken til orientering: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Norsk institutt for by- og regionforskning.

NVE kunngjorde høringen i følgende aviser to ganger: Firda, Firdaposten, Fjordenes Tidende, Bygdebladet, Møre-Nytt, Sunnmørsposten og Sykkylvsbladet. Ved en feiltakelse hos NVEs leverandør av kunngjøringer ble ikke høringen kunngjort som den skulle. Dette medførte at planlagt folkemøte 27.04.11 i Sykkylven ble avlyst pga manglende kunngjøring. Møte med Sykkylven kommune ble allikevel holdt denne dato. Nytt folkemøte ble avholdt 11.05.11 i Sykkylven. Ca 150 personer deltok på folkemøtet.

OED ba i e-post 15.06.11 NVE kreve tilleggsutredning for ytterligere et alternativ for plassering av en eventuell transformatorstasjon i Sykkylven i tråd med innspill fra Sykkylven kommune. NVE sendte i brev 16.06.11 krav om dette til Statnett. Statnett sendte 12.09.11 over en ytterligere tilleggsøknad for en tredje lokalisering av en eventuell transformatorstasjon i Sykkylven. Denne er sendt på høring med høringsfrist satt 10.10.11 for søknad etter energiloven og 31.10.11 for søknad etter oreigningsloven.

OED har bedt NVE sende sine vurderinger så raskt som mulig på grunn av stort tidspress i saken. NVE har derfor blitt enig med OED om å oversende vurderingene for tilleggsøknaden som omfatter strekningen Ålfoten-Moskog i eget notat. NVEs anbefaling vedrørende strekningen Ålfoten-Moskog ble oversendt OED 27.09.11.

4. Merknader til tilleggssøknadene

I det følgende er det kun referert uttalelser som gjelder tilleggssøknaden for strekningen Ørskog-Ålfoten, og uttalelser som omhandler begge tilleggssøknadene. For uttalelser som gjelder spesifikt strekningen Ålfoten-Moskog viser vi til notat av 27.09.11.

4.1 Kommuner

Ørskog kommune sendte i brev av 15.06.11 følgende vedtak fattet av kommunestyret 09.06.11:

"Ørskog kommunestyre støttar arbeidet for å sikre sikker straumforsyning til Midt-Norge snarast mogleg.

Ørskog kommunestyre kan ikkje sjå at Statnett i si utgreiing har teke tilstrekkeleg omsyn til at Ørskog og Sjøholt tettstad er lokalsamfunn som må kunne pårekne og arbeide for ei positiv samfunnsutvikling.

Ørskog kommunestyre kan støtte Statnett sin konsesjonssøknad som gjeld hovudalternativ 2 under føresetnad av at framtidig 420 kv-leidning følgjer trasén for dagens 132 kv-leidning på strekninga Giskemo — Gausneset. Ørskog kommunestyre ber derfor om at Statnett greier ut korleis ein praktisk får dette til.

Ørskog kommunestyre føreset at dagens 132 kv-leidning blir sanert umiddelbart etter bygging av 420 kv-leidning for strekninga Ørskog Ørsta.

Ørskog kommune vil på det sterkaste ta avstand frå å etablere eit sjø/jordkabelalternativ med ilandføring i Presteøyrane eller i Skråvika i Ørskog kommune. Desse to alternativa vil ha svært negative konsekvensar for utviklinga av lokalsamfunnet."

Sykkylven kommune vedtok i kommunestyret 30.05.11 følgende enstemmige vedtak:

"A. Sjø- og jordkabel

- Det gis konsesjon for bygging av sjø- og jordkabel på strekninga frå Store Standal (Ørsta) til Ørskog transformatorstasjon, etter Statnett sin konsesjonssøknad.. Dette vil vere den beste miljøløysinga for Sunnmøre samla sett.*

- Vi vil ikkje under nokon omstende godta konsesjonsgitt løysing om ny 420 KV-kraftline i tillegg til eksisterande 132 KV-kraftline gjennom kommunen og over fjordane i området. Sykkylven kommune og Sykkylven Industri- og Næringslag har vore engasjert gjennom heile prosessen i saka. Vårt mål er at best mogleg miljøløysing veljast. Derfor har det vore viktig å få på plass ein konsesjonssøknad på kabel, slik at dette alternativet kan vurderast på ein fullgod måte opp mot dei andre alternativa. Vi er derfor opptekne av at kabelalternativet no får ei skikkeleg vurdering også i lys av omsynet til miljøet i tillegg til dei tekniske omsyna.*

Vi meiner det er gode grunner til å velje sjøkabel på strekninga Store Standal-Ørskog. Vi viser til punkta i vedlagte høyringsuttale frå konsesjonshandsaminga til NVE av konsesjonsgitt løysing, og ber om at desse vert lagt til grunn i handsaminga av tilleggs-konsesjonane. I tillegg vil vi understreke dei nye elementa som har kome fram i tilleggsutgreiinga frå Statnett (februar 2010) og konsesjonssøknaden frå Statnett (mars 2011):

- Vi kan ikkje akseptere at det vert konkludert med at sjø- og jordkabel ikkje er samfunnsøkonomisk lønnsamt. Fagutvalet som blei satt ned i samband med kraftlinja i Hardanger greidde ikkje å konkludere med om kabel var samfunnsøkonomisk lønnsamt eller ikkje. Kabel vil ivareta*

naturkvalitetane på Sunnmøre totalt sett på ein optimal måte. Desse kvalitetane har det vist seg vanskelege å prissette. Då er det heller ikkje grunnlag for å seie at kabel ikkje er samfunnsøkonomisk lønnsamt. Dette er og blir ein politisk vurdering av korleis ein vil vekte ulike kvalitetar og interesser.

- *Kabel kan realiserast på strekninga Store Standal-Ørskog med bruk av kjent og kommersielt tilgjengeleg teknologi. Dette er eit sterkt argument for å nytte kabel på denne strekninga, gitt at ei slik løysing oppfyller dei politiske føringane for val av kabel, noko vi meiner ho gjør (sjå punkt om miljøvurderingar nedanfor). Statnett konkluderer også med at det ikkje er sannsynleg med uforutsette problem ved val av kabel.*
- *Kabel tek i vare omsynet til innmating av småkraft på strekninga.*
- *Forsyningssikkerheita ved val av kabel blir god, då eksisterande 132 kV-linje er operativ i tillegg til ny 420 kV-linje.*
- *Ved val av alternativ 2 for plassering av muffestasjon på Store Standal, vil ein få ei skånsom løysing som tek i vare kvalitetane i lokalsamfunnet der, og den nye linja vil ikkje bli særleg synleg frå Hjørundfjorden som er ein viktig reiselivsdestinasjon.*
- *Statnett meiner ei kabelløysing kan stå ferdig i 2016. Olje- og energiministeren har tidlegare uttalt at linja skal stå ferdig til 2015. Vi ber om at følgjande innspel frå Statnett i brev til OED 10.05.10 vert lagt til grunn i vurderinga av kva som er akseptabelt tidspunkt for ferdigstilling av delstrekninga Store Standal-Ørskog:*

”Ørskog-Fardal er svært viktig for å bedre forsyningssikkerheten og importkapasiteten inn til Midt-Norge, som i dag er et område med energiunderskudd. For å redusere konsekvensene av at endelig vedtak for hele forbindelsen trekker ut i tid, vil Statnett anmode om at OED vurderer muligheten for å kunne gi konsesjon på en delstrekning, gjennom et delvedtak. For at Statnett skal kunne igangsette bygging basert på et slikt delvedtak, må det gis konsesjon til en lang nok delstrekning til at denne gir tilstrekkelig nytte i seg selv, både anleggsteknisk og for forsyningssikkerheten. Vi vil derfor anmode om at det gis delvedtak på strekningen Sogndal - Ørsta, mens strekningen Ørsta - Ørskog tas under ny konsesjonsbehandling. Dersom det foreligger et delvedtak høsten 2010, vil det være mulig å få mesteparten av ledningen på drift i løpet av 2013, slik at man bedrer forsyningssikkerheten i Midt-Norge, samtidig som det blir mer kapasitet til å få ny fomybar energi på nettet.” (vår utheving)

Det føreligg no ein slik delkonsesjon som Statnett her ber om. Vi legg derfor til grunn at Statnett står ved at delkonsesjonen i seg sjølv betrar forsyningssikkerheita, og at ein derfor har tid til å vente til 2016 på ferdigstilling av kabel på strekninga Store Standal-Ørskog.

- *Kostnaden ved val av kabel er satt til 2400 MNOK. Kostnaden må sjåast i samanheng med samfunnsnyttan av kraftlinja og omsynet til naturkvalitetane (ikkje mogleg å prissette). Store verdjar blir ført attende til samfunnet gjennom dei industrietablingane som krev mest kraft i Midt-Noreg. Samstundes må investeringa sjåast i samanheng med levetida på anlegget. Kostnaden må fordelast på ei levetid på 50-100 år.*
- *Kabel er den beste miljøløysinga for Sunnmøre totalt sett. Tabellen nedanfor synleggjer miljøvurderinga til Statnett i konsesjonssøknaden. Vurderinga må tolkast dit hen at kabel gir særlege miljøfordelar. Dermed er det i tråd med energilova å velje ei kabelløysing på denne strekninga (Ot.prp. 62 2008-2009: ”Jord- eller sjøkabel (...) kan også være aktuelt på strekninger der det gir særlege miljøgevinstar på 300 kV og 420 kV”)*

Konklusjon: Det er grunnlag for å gi konsesjon for sjø- og jordkabel frå Store Standal til Ørskog. Dette er teknisk mogleg og i tråd med vedteken politikk frå regjering og Storting.

B Saneringsalternativet

Saneringsalternativet vil medføre negative konsekvensar for Sykkylven og fjordane på Sunnmøre. Sykkylven kommune er den kommunen som blir hardest ramma av luftspennet. Ålmenne interesser vert påført store skader og ulemper. Utbyggingsområdet var ein del av eit fjordlandskap av internasjonal verdi, som har stor betydning for reiselivet. Utbygginga vil ha store negative konsekvensar for landskapsverdiene og kan bidra til å svekkje regionen sin eigenart.

- *420 kV-luftlinje tvers gjennom kommunen, i lavlandet der folk ferdast*
- *420 kV-luftspenn over Hjørundfjorden, Sykkylvsfjorden og Storfjorden*
- *Luftspenn og mastene er ei visuell forureining*
- *Plasskrevjande, ny 420 kV-transformatorstasjon med tilhøyrande infrastruktur i attraktive naturområde i Sykkylven.*

Basert på denne tilnærminga vil vi stille følgjande krav om tillegg i ein eventuell konsesjon til denne løysinga:

Sykkylven kommune kan ikkje godta lokalisering av ny transformatorstasjon i Vikedalen eller på Aurdal. Sykkylven kommune krev difor at det blir søkt om konsesjon på ny transformatorstasjon aust for Åsetetra ved foten av Borgundkollen med veg frå Vikedalen. Sjå vedlagt kart. Sykkylven kommunestyre krev at Statnett tek dei ekstra utbyggingskostnadane dette alternativet inneber. Når det gjeld vedlikehald av vegen til anlegget, er det Statnett sitt ansvar. Sykkylven kommunestyre vil ikkje tilrå at ny transformatorstasjon vert lokalisert til alternativ 4 – Aurdal med bakgrunn i:

- *Auka driftskostnader i nettet*
- *Større utviding/investering i lokalt høgspennnett*
- *Større avstand til tyngdepunktet i nettet*
- *Inga sanering av 7 km lokalt og sentrumsnært høgspennnett*
- *Inga samdriftsfordelar mot andre infrastrukturuområder som til dømes VA og fiber.*
- *Miljømessig svært uheldig plassering*
- *Mykje nytta områda til tur og rekreasjon*

Sykkylven kommunestyre vil ikkje tilrå at ny transformatorstasjon vert lokalisert til alternativ 7 – Vikedalen nedre med bakgrunn i:

- *Eit av dei mest nytta områda til tur og rekreasjon*
- *Det blir tre luftlinjer i retning Heiane noko som vil bli svært skjemmande.*
- *Ligg nær det største bustadområdet i Sykkylven*
- *Miljømessig svært uheldig plassering*
- *Tilkomst til Vikedalen er ikkje tilfredsstillande då den går gjennom tett bebyggt område*
- *Utforming transformatorstasjon. Den nye 420 kV-transformatorstasjonen i Sykkylven må få ei utforming som gjer at han i seg sjølv blir ein "attraksjon" i kraftbransjen og for andre som er interesserte i korleis tekniske installasjonar kan innrettast i attraktive naturområde. Dette kan til*

dømes løysast ved at transformatorstasjonen blir eit pilotprosjekt for korleis denne typen installasjonar kan tilpassast naturkvalitetar. Døme på tiltak kan vere bruk av landskapsarkitekt og kreative løysingar på inngjerding utanfor dei områda som er regulert gjennom reglar for sikkerheit. Så langt som mogleg må også synlege bygningar utformast på ein måte som er tilpassa det attraktive naturområdet stasjonen blir plassert i.

- *Skulpturmast. Med saneringsalternativet vil vi få synlege master. Då kan ei eller fleire av dei strategisk plasserte mastene gjerast synlege på ein attraktiv måte i form av skulpturmast. Gjennom møbelindustrien er Sykkylven godt kjent for si skaparglede og evne til å designe attraktive løysingar. Derfor kan det bli ein positiv attraksjon med ei eller fleire skulpturmast som symboliserer det Sykkylven står for. Lokal kompetanse må takast med i utforminga av skulpturmastene. Området rundt desse mastene må bli opparbeida slik at dei aktivt kan bli nytta som ein attraksjon i reiselivssamanheng.*
- *Forbetring lokalt nett. Det må ikkje gjevast endeleg konsesjon på plassering av transformatorstasjon før Heiane er utgreidd.*
- *Auka tilgong til Heiane. Når det først kjem brøyta heilårsveg i samband med bygginga av transformatorstasjon, må det samstundes opparbeidast ein heilårs parkeringsplass som kan nyttast til friluftsliv i området.*
- *Kamuflasje. Statnett legg opp til ei utstrakt bruk av kamuflasjemast på den nye linja gjennom Sykkylven. Det er viktig at dette tiltaket blir forankra i konsesjonen.*
- *Økonomisk kompensasjon. Behovet for den nye kraftlinja skuldast behov for meir kraft i heile Midt-Noreg. Fordelane av den nye kraftlinja kjem derfor til nytte i ein stor region. Thema Consulting Group har på oppdrag frå fylkeskommunane i regionen utreda og konkludert med at kraftlinja vil utløyse investeringar på 90 mrd kroner i regionen. Belastninga med framføringa av linja blir derimot avgrensa til spesifikke område i Sogn og Fjordane og på Sunnmøre. Dette er område som har særlege miljøkvalitetar. Desse kvalitetane vert nytta i marknadsføring av næringslivet og rekruttering av kompetanse for framtida. Om Sykkylven sine naturressursar vert stilt til disposisjon for fellesskapet i Midt-Noreg er det urimeleg og uakseptabelt at vi, som vertskommune, ikkje skal få sin del av dei verdiane som på denne måten vert skapt. Kommunen, som ei av dei som blir hardest ramma, må difor få økonomisk kompensasjon i lys av den betydelege nytta storsamfunnet har for denne linja.*
- *Grunneigarane sine interesser må takast i vare.*

Kommentarar til val av trasé:

- *Gjevenes/Hundeidvik: Traséalternativ 1A må veljast slik at linja kjem lengst mogleg vekk frå bustadene*
- *Aurdal: Traséen for 1.0 bør gå over Rømerhornheiane slik at linja kjem lengst mogleg vekk frå bustadene*
- *Vinsneset: Endringa i traséen vekk frå hytta i området er å føretrekke*
- *Tynesfjellet: Linjeføringa over Tynesfjellet må justerast i samband med tidlegare innspel, og eventuelt val av fjordspenn over Vikedalen.*
- *Sætre: På Sætre må linja trekkast lengre unna planlagt bustadområde*

Stråling

Vi legg til grunn at endeleg konsesjon tek omsyn til at ingen blir utsett for farleg stråling eller stråling som hindrar folk i å ferdist fritt i områdene der kraftlinja kjem. Sykkylven kommune krev uttale frå Statens strålevern i samband med etablering av trafostasjon og hgspenlinjer i kommunen

Styringsgruppemandat:

Kraftlinjegruppa til Sykkylven kommune og Sykkylven Industri- og Næringslag får fullmakt til å jobbe vidare med å få gjennomslag for innhaldet i høyringsuttalen. Dersom det vert gitt konsesjon til saneringsalternativet, treng Sykkylven kommune og lokalbefolkninga meir tid i samråd med Statnett for å finne best mogleg plassering av trafostasjonen og korreksjonar i linjetraséen.”

Ørsta kommune vedtok enstemmig følgende vedtak i kommunestyret 26.05.11:

”Ørsta kommunestyre viser til ny tilleggsutgreiing frå Statnett datert april 2011 og tidligare fråsegner i høve søknaden om framføring av ny 420 kV krafteleidning mellom Ørskog og Fardal. Kommunestyret vurderer saneringsalternativet med riving av eksisterande 132 kV nett og ny 420 kV leidning på austsida av Hjørundfjorden som minst skadeleg og einaste alternativ, som Ørsta kommune kan akseptere.

Ørsta kommunestyret gjentek sitt krav om økonomisk kompensasjon for den forringinga ei 420 kV linje vil representere gjennom vår kommune på lik linje med det som nyleg vart gjeve i Hardanger.”

Ørsta kommune reagerer i brev av 06.07.11 på høyringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Det påpekes at Fylkesmannen har lagt feil fakta til grunn for prioriteringa av alternativene i sin høyringsuttalelse. Kommunen påpeker at det er en føresetnad at eksisterende leidning skal rives. Kommunen reagerer også på at Fylkesmannen vektlegger stor rasfare vest for fjorden når Statnett ikke har prioritert mellom alternativene og at hensynet til bebyggelse ikke er omtalt.

4.2 Regionale myndigheter

Fylkesmannen i Møre og Romsdal skriver i brev av 14.06.11 at tilleggsøknaden imøtekommer deres tidligere standpunkt om at sentralnettet inn mot fylket må forsterkes og at det bør utredes transformering i Ørsta og Sykkylven for å kunne sanere gammelt nett. Når det gjelder miljøhensyn kan Fylkesmannen vanskelig se at saneringsalternativet vil medføre vesentlige endringer fra dagens situasjon, med unntak av Gjevenesstranda naturreservat der ryddebeltet vil bli økt med ca 15 meter. Fylkesmannen legger til grunn at eksisterende ledning vil bestå gjennom naturreservatet til ny ledning er satt i drift.

Ut fra hensyn til samfunnsikkerhet og det grunnleggende formålet med utbyggingen mener Fylkesmannen i Møre og Romsdal at det må velges et alternativ som har forutsetninger for rask realisering. På dette grunnlaget fraråder de at det blir gitt konsesjon til alternativ 3 (sjøkabel). I søknaden er det gjort klart at utbygging vil ta lengre tid, og det er argumentert for tvil om dette alternativet er samfunnsøkonomisk lønnsomt og dermed ikke realiserbart. I verste fall kan dette nullstille arbeidet med å styrke forsyningsikkerheten i Møre og Romsdal og der en elles vil ha nytte av denne linja. Fylkesmannen anbefaler saneringsalternativet (alt. 2), med unntak av at de mener det medfører totalt sett minst konflikter med allmenne interesser å gå langs konsesjonsgitt trasé (alt 1) på vestsiden av Hjørundfjorden (Ytre Standal-Saltre). Dette ut frå både beredskapshensyn og i forhold til naturreservatet og rødlistearter (botaniske og ornitologiske).

Møre og Romsdal fylkeskommune sendte i brev av 30.05.11 over følgende vedtak fra Fylkesutvalet 23.05.11:

”Møre og Romsdal fylkeskommune rår til at det for strekninga Ørsta - Ørskog blir gitt rettskraftig konsesjon for bygging av 420 kV luftline etter saneringsalternativet (miljøalternativet) med ny transformatorstasjon i Sykkylven og sanering av 132kV nett på Strekninga Ørsta -Sykkylven.

Viss det blir valt luftline for heile den nye 420 kV-lina mellom Ørskog og Fardal, må ein søkje plassering av trafostasjonen i Sykkylven og linetraséar som gir minst mogleg ulemper for folket i dei berørte kommunane.

Ein viser til at Regjeringa i samband med bygging av mastene i Hardanger bidreg med 100 millionar kroner for å vidareutvikle dette området som ein delvis kompensasjon for at kraftlina må leggast gjennom sårbar og vakker natur. Møre og Romsdal fylkeskommune meiner at den nye kraftlina mellom Ørsta og Ørskog går gjennom minst like sårbar og vakker natur, og finn det difor naturleg at Regjeringa også bidreg til at dei områda som blir mest skadelidande får ein økonomisk kompensasjon etter mal som i Hardanger.”

4.3 Sentrale myndigheter

Forsvarsbygg skriver i brev 10.05.11 at Forsvaret ikke har noen merknader til tilleggssøknadene.

Statens Vegvesen skriver i brev av 09.05.11 at de ut fra sitt ansvar for riks- og fylkesveier ikke har sterke synspunkter på valg av teknisk løsning eller traséalternativ. Kabeltraséen mellom Giskemo og Ørskog transformatorstasjon vil ikke komme i konflikt med planlagt omlegging av fylkesvei 650 øst for transformatorstasjonene. Kabelalternativene mellom fjorden og Ørskog transformatorstasjon er i hovedsak planlagt langs eksisterende fylkesveier og må detaljplanlegges slik at senere veiutvidelser og bygging av regulert gangvei langs fylkesvei 650, ikke hindres.

Riksantikvaren skriver i brev av 01.06.11 at uttalelser fra de berørte fylkeskommunene vil dekke de kulturminnefaglige merknadene til prosjektet.

Statens Landbruksforvaltning anbefaler at NVEs konsesjonsvedtak på strekningen Ørskog-Ørsta omgjøres til alternativ 2 (sanering av 132 kV og bruk av denne traséen) eller alternativ 3 (kabel) da dette vil være mindre negativt for landbruksinteresser enn konsesjonsgitte trasé. Det vises til at Statens Landbruksforvaltning tidligere har tilrådd kabel ut fra hensyn til landskap og landbruksinteresser. De har ingen merknader til øvrige traséstrekninger.

Kystverket region Midt-Norge har i brev 15.06.11 merknader til delstrekningen Ørskog-Ørsta. De anbefaler at det primært gis konsesjon til saneringsalternativet og sekundært at konsesjonsgitte trasé opprettholdes da dette ikke vil innebære begrensninger i farvannet. Dersom eksisterende 132 kV ledning blir stående, ber Kystverket om at eksisterende spenn over Hjørundfjorden og Storfjorden heves. Kystverket mener at merkostnadene ved kabling ikke kan forsvares og dessuten har ulemper i form av lavere kapasitet, økte vedlikeholdskostnader og arealkonflikter med andre kabler og oppdrettsanlegg. Også fare for undersjøiske ras og skipsforlis må vurderes med tanke på en bred kabelgate langs fjorden. Kystverket påpeker at forsyningssikkerheten er viktig for sikker seilas langs kysten og de ber om at behandlingen av sentralnettssaker prioriteres før andre produksjons- og nettanlegg.

Kystverket viser til at ny normgivende høyde for farleder med cruisetraffikk er 70 meter. Kryssing som omsøkt over Hjørundfjorden og Storfjorden vil kun være begrensende ved strekk og evt nedsenking da laveste seilingshøyde er oppgitt til 60 meter. I Sykkylvsfjorden er det Sykkylvsbroen som utgjør høydebegrensningen. Ved skade og reparasjon kan valg av sjøkabel medføre innskrenkinger av ferdsel i farvannet.

Kystverket anslår at legging av sjøkabel vil beslaglegge 250-450 meter i bredde. Dette kan ha betydning for bunnforankring av oppdrettsanlegg og konflikter med fremtidige kabler/rør som vanligvis legges på tvers av fjorder. Det er fire eksisterende sjøkabler over Hjørundfjorden fra Store Standal og to av disse må krysses med evt ny sjøkabel fra landtak sør i bygda. Forankring av oppdrettsanlegget i Øksavika ligger nær sjøkabeltraséen. I Storfjorden må eksisterende kabel mellom Aursnes og Magerholm krysses og forankringsanlegget for godkjent oppdrettsanlegg øst for Rønaset. Fordeling av kostnader ved evt reparasjon må klargjøres.

4.4 Sentrale og regionale interesser

Norges Miljøvernforbund krever i brev av 02.06.11 avslag på konsesjonssøknaden for 420 kV ledningen mellom Ørskog og Sogndal da denne er totalt unødvendig og medfører svært store inngrep i naturen. Det vises til at ledningen har som formål å tilføre Ormen Lange kraft, samt legge til rette for storstilt utbygging av vindturbiner. Siden vindkraftverk er svært miljøskadelige vil Miljøvernforbundet også på dette grunnlag kreve avslag på søknaden. De mener også at petroleumsindustrien bør tilpasse sin produksjon til regionens kapasitet og ikke omvendt, slik det legges opp til.

Folkeaksjonen mot 420 kV luftlinje Ørskog-Fardal skriver i brev av 05.06.11 at dersom ledningen blir vedtatt bygget bør deler av ledningen legges som sjøkabel. Aksjonen skriver at dette er en overføringsledning som primært skal brukes til å betjene kraftkrevende industri og at ledningen i det minste bør legges som sjøkabel fra Sætervika i Austefjorden til Ørskog. De mener at eksisterende 132 kV ledning vil være mer enn nok til å betjene Sunnmøre.

Folkeaksjonen betviler beregningene av kostnadene ved kabel, men mener at ledningen bør ses på som en investering på linje på det som gjøres i petroleumssektoren i Norge. Det vises til investeringer gjort i Ski-VM og Operahus i Oslo-regionen og mener at det er på tide at storsamfunnet også investerer noe hos dem.

Folkeaksjonen mener også at å bruke 360 millioner kroner for å rive en liten 132 kV ledning og etterpå bygge en massiv stor 420 kV ledning er å misbruke ordet miljø på det sterkeste, slik Statnett har gjort ved å lansere trafo i Sykkylven som en miljøløsning. Det vises blant annet til at det vil brukes like mange master langs Hjørundfjorden og at fjordspennet ved Molaupen vil forankres lavere i terrenget.

Folkeaksjonen mener at de besitter opplysninger fra kabelprodusenter om at PEX teknologi for sjøkabler har kommet mye lenger siden kabelutredningen ble laget. Dette innebærer etter aksjonsgruppas syn at kabel vil kunne bli billigere, produseres raskere og etableres med mindre inngrep da en slipper muffestasjon strandkanten. De mener derfor at PEX-kabel bør utredes grundigere.

Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN) mener i brev 03.06.11 at det er beklagelig at ikke andre og mer helhetlige løsninger har blitt vurdert på et tidligere tidspunkt, herunder energiøkonomisering og kabel. De nye løsningene flytter bare problemene til et annet sted. SRN velger likevel å kommentere omsøkte løsninger selv om det er å velge mellom dårlige løsninger.

Ørskog-Ørsta: Når det ikke åpnes for kabel utover denne strekningen, mener SRN at saneringsalternativet med 420 kV luftledning er det beste alternativet.

Endestadvatnet-Moskog: Konsesjonsgitte trasé er å foretrekke fremfor de nye alternativene. Dette begrunnes med virkninger for friluftsliv, samling av inngrep, INON med mer. Prinsippet om å samle inngrep, bør etter SRN følges opp. De nye alternativene vil etter SRNs mening medføre enda større virkninger for friluftsliv enn konsesjonsgitte. Følgende områder trekkes frem: Eikåsniipa nord for Moskog, Trodalen, lokalt viktige turområder langs nordsiden av Naustedalen, Ramdalsheia og lokalt

viktige turruter vest for Endestadvatnet. Virkninger for biologisk mangfold vurderes som mangelfullt utredet, men det konstateres at utredningene konkluderer med at 2.0 er mer negativt enn 1.0. INON reduseres med 15,2-17,2 km² med de østlige alternativene, mens det konsesjonsgitte medfører tap av 0,82 km². Det påpekes at rangeringen av alternativene med hensyn på landskap, er motsatt i tilleggssøknaden og den opprinnelige søknaden.

SRN foreslår følgende avbøtende tiltak på konsesjonsgitte trasé:

- Kabling av 132 og 66 kV over Angedalen for å frigi traséen til ny 420 kV.
- Dersom østre alternativ velges, foretrekkes 2.0 fremfor 2.16 gjennom Trodalen.
- Kabling av 132 og 420 kV over Naustdalen.
- Kabling av 66 og 132 kV ved Storebru for å frigi traséen til ny 420 kV og skape akseptabel avstand til bebyggelse. Dette kan også bedre dagens situasjon med to lave spenn gjennom Eikevolltjønna naturreservat dersom 420 kV spennes over hele reservatet.

Tafjord Kraftnett AS går i brev av 27.05.11 inn for saneringsalternativet. Det vil etter deres mening gi den beste løsningen både for å bedre forsyningssikkerheten og gi minst mulig naturinngrep. Det påpekes at Ørskog er det sentralnettpunktet som har den dårligste leveringssikkerheten i Norge med N-0 drift 2/3 av året. En luftledning etter saneringsalternativet er den rimeligste og beste løsningen som gjør at sikkerheten i Ørskog transformatorstasjon raskest mulig blir bedre.

Tussa Nett AS tilrår i brev av 01.06.11 at saneringsalternativet velges raskest mulig fordi regionen etter deres mening, lider under av å ha et dårlig sentralnett. Denne løsningen lanserte Tussa Nett AS allerede tidlig i prosessen og de mener at saneringsalternativet gir en god teknisk og miljømessig løsning med muligheter for omstrukturering av dagens nett, tilrettelegger for fornybar kraftproduksjon og bedre forsyningssikkerhet. Fylkeskommunen kritiseres for ikke ha vært klarere i sitt synspunkt tidligere i prosessen, da Tussa mener at klimaet mellom kommunene kunne vært bedre. Tussa Nett AS fraråder valg av sjøkabel som de mener vil gi en miljømessige og teknisk dårligere løsning til en høyere kostnad.

SFE Nett AS skriver i brev av 03.06.11 at de registrerer at kommunestyret i Førde i sin uttalelse til saken har gjort vedtak som inneholder føringer knyttet til sanering av regionalnettet. SFE Nett påpeker viktigheten av at de som netteier blir involvert i den videre prosess, og at de forslag som kommunestyret har lagt opp til må forankres i regional kraftsystemutredning.

SFE Nett er positive til etablering av Sykkylven trafo og de saneringsmuligheter den åpner for, og er samtidig negative til bruk av sjøkabel på strekningen Store Standal – Ørskog da det vil danne en presedens som vil gjøre det vanskelig å utvikle nettet innenfor forsvarlige økonomiske rammer.

SFE Nett har ingen kommentarer til de ulike omsøkte alternativer innenfor sitt utredningsområde da alle støtter samme kraftsystemmessige løsning.

Sykkylven Energi AS skriver i e-post og brev av 01.06.11 at de støtter det omsøkte saneringsalternativet. Styret har fattet følgende vedtak:

”Styret i Sykkylven Energi AS har vurdert konsekvensane ved ei ny 420 kV luftlinje gjennom Sykkylven. Styret vurderer at ei linje med 420 kV-22 kV transformering i Vikedalen nedre er det beste alternativet for Sykkylven Energi og Sykkylven kommune pga:

- *Sikker elforsyning inn til kommunen*

- *Sikker elforsyning internt i kommunen*
- *Tilbod om redundant fiber inn til kommunen*
- *Nettkostnader*

Med dette som utgangspunkt vil styret be Sykkylven kommune om å starte ein dialog med Statnett før konsesjonssøknad for kabel blir utarbeidd og sendt". Det sies også at konsesjonsgitt løsning uten sanering er en ugunstig løsning. Sykkylven Energi viser til kommunens uttalelse om konsesjonsgitt løsning. En alternativ plassering på Heiane i tråd med innspill fra kommunen er også akseptabelt for Sykkylven Energi og en bedre løsning en transformatorstasjon i Aurdal. Tilknytning av distribusjonsnettet må skje i Vikedalen og Statnett må betale for omstruktureringen.

Norsk Industri skriver i brev 04.05.11 adressert til Olje- og energidepartementet at rammebetingelsene for norsk industri fremover vil være nær knyttet til norsk nettpolitikk. Norsk Industri er bekymret for manglende forutsigbarhet i den norske nettpolitikken, i behandlingen av enkeltsaker og hva det kan medføre av kostnadsøkning for industrien fremover.

Det settes spørsmålstegn ved at Olje- og energidepartementet har bedt Statnett søke på en kabelløsning som ikke er i tråd med gjeldende politikk på området. Norsk Industri skriver: " *Slik saken nå framstår, synes det som om at gjeldende kabelpolicy, Statnetts formålsmandat og krav til kostnadseffektivitet er blitt mindre viktige prinsipper i håndteringen av svært omfattende og kostbare nettinvesteringer. Håndteringen av saken skaper usikkerhet for fremtidig utbygging og utbedring av linjenettet i Norge, og ikke minst for kostnadsutviklingen. En uforutsigbar praksis for fremtidig utvikling av nettet i Norge er ikke akseptabel for industrien.*"

Norsk Industri ber om at Statnetts søknad om sjøkabel trekkes tilbake, og viser til departementets vedtak om Sima.-Samnanger.

4.5 Grunneiere, privatpersoner og lokale interesseorganisasjoner

Ørskog kommune

Ragnild Belden (gbnr 90/12) går i brev av 12.05.11 imot alternativ 1 og 2 for ilandføring av sjøkabel henholdsvis over hennes eiendom og over friluftslivsområder i Ørskog kommune. Ekspropriering til kabel vil redusere eiendomsverdien og hun er bekymret for strålefare. Alternativ 2 er det dårligste av de omsøkte alternativene da det går nær mye bebyggelse i en trang dal. Alternativ 3 for ilandføring av kabel kan godtas, men hun ber om at ytterligere alternativer lenger unna bebyggelse utredes.

Hans Petter Amdam (gbnr 83/2) mener i brev av 30.05.11 at 420 kV må bygges som luftledning. Han går imot en kabelløsning som vil innebære kryssing av hans eiendom.

Jens Bedynek (gbnr 90/14) går i brev av 31.05.11 imot ilandføring av sjøkabel etter alternativ 1 og 2. Han er imot alternativ 2 da kabeltraséen vil krysse hans eiendom, krysse innkjørsel til tomten (også flere nabotomter), redusere markedsverdien og medføre helsefare for barn og voksne på tomten. Bedynek mener alternativ 2 er det dårligste alternativet da det går nær mye bebyggelse. Alternativ 1 vil etter hans mening ødelegge et rekreasjons- og friluftsområde i Ørskog kommune. Bedynek ønsker sjøkabel og kan akseptere ilandføring etter alternativ 3 ved Amdam.

Grunneiere/beboere langs veien Lunden v/gbnr 91/41, 58, 63, 64 og 94 går i brev av 27.05.11 sterkt imot alternativ 3 for ilandføring av sjøkabel. Dette begrunnes med nærhet til bebyggelse, verdiforringelse av eiendom, båndlegging av areal, frykt for helsefare, forringelse av badeplass og rekreasjonsområde i Prestefjåra. Det påpekes at mange beboere og folk som skal til/fra Sjøholt skole

må krysse kabelen hver dag dersom dette alternativet velges. Det vises til at grunneiere/beboere langs veien Lunden tilrår alternativ 1 da dette er det korteste alternativet eller evt alternativ 2 da man da går gjennom urørt natur. Dersom alternativ 3 velges vil det kreves full innløsning av eiendommen til markedsverdi, samt ulempeserstatning.

Lars Innvik skriver i brev av 03.06.11 at han er motstander av den planlagte kraftledningen og mener at en burde satse på gasskraftverk og på sikt atomkraftverk drevet med Thorium. Han mener at uten ny lokal produksjon vil det på sikt kreve en ny ledning nordover fra Giskemo. Både luftledningsalternativ og kabelløsninger vil gi arealmessige ulemper. Han legger til grunn dersom det velges luftledning må dagens 132 kV saneres og ledningen må kamufleres. Innvik mener at ledningen må legges som kabel og at landtaket på Skråvika må flyttes mot vest og å få økt avstand til friområde og badestrand. Innvik viser i den forbindelse til at på strekningen fra Amdam til Ørskog er jordlaget så tynt at en kabelgrøft vil gi problemer for seinere landbruksdrift.

Zijad Krslak, Inger Solnørdal, Gunn Elisabeth Eide Hatlen er beboere langs vegen Lunden i Ørskog og skriver i likelydende uttalelser at de går sterkt i mot alternativ 3 for kabling (Prestefjora-Giskemo). Dersom dette blir valgt vil de kreve full innløsning av eiendommene til markedsverdi samt en vesentlig erstatning for ulempene med å flytte.

De grunngir dette med

- mange boliger og beboere blir skadelidende
- tap av tomteareal/hage
- verdiforringelse av eiendommene
- salg av eiendommer kan bli umulig
- båndlegging av store areal ved eiendommene
- strålingsrisiko (angst, stress, ubehag på grunn av redsel for strålingsfare)
- beboerne må krysse kabelen til/frå boligen sin flere ganger daglig
- flere titals barn bor i eiendommene (har lekeplasser nær tenkt kabeltrasé)
- flere hundre barn benytter gangvegen (langs kabeltrasé) til/frå Sjøholt skule/idrettshall daglig
- samtlige elever/tilsette ved Sjøholt skule vil måtte krysse kabelen flere ganger daglig
- landtak i Prestefjora fører til vesentlig forringelse av badeplass og rekreasjonsområde

Beboerne vil tilrå Statnett å velge (dersom kabling Standal-Ørskog blir valt) alternativ 1 (Amdam) siden det er det korteste landkabelalternativet samt at en ved mikrotuneller oppnår minst ulempe for eksisterende boliger, eller alternativ 2 (Skråvika) siden kabelen da i det vesentlige vil gå gjennom urørt natur. Med tanke på bustader og skoleveg er alternativ 3 det verst tenkelige alternativet.

Kristian Peder Kjellstadli (grunneier gbnr 91/14) skriver i brev av 30.05.11 at kabling bør velges da luftspenn vil forringe området som turistattraksjon, utgjøre en fare for lufttrafikk og utgjøre en helserisiko med hensyn på bebyggelse. Kjellstadli berøres av ilandføring av sjøkabel etter alternativ 2, som han mener er den dårligste løsningen. Alternativ 3 ved Amdam bør velges da alternativ 1 vil berøre et viktig rekreasjonsområde. Dersom det gis konsesjon til alternativ 2, vil han ha oversendt detaljkart og uttale seg til traséen.

Ørskog Sokneråd går i brev av 13.04.11 imot landføring av kabel etter alternativ 2.0. De vil være visuelt skjemmende med store tekniske anlegg i Prestøyraane. Soknerådet er opptatt av at den uhindrede utsikten fra kirken, kirkegården og lunden (1000 års sted) over fjorden blir bevart, og mener at kirken som institusjon må ha verdige omgivelser.

Torstein Grønningssæter, Kjellaug Klokkehaug, Jorunn Giskemo, Per Kjetil Giskemo og Torbjørn Grønningssæter (gbnr 89/1, 2, 3, 4 og 14) er i brev bekymret over omsøkte kabeltrasé nær bebyggelsen på Giskemogårdene og ber om at en annen trasé benyttes.

Sykkylven kommune

Aurdal grunneigarlag v/Thor Aurdal mener i brev av 31.05.11 at kabel er den mest miljøvennlige løsningen og anbefaler at det gis konsesjon til dette. Dersom det gis konsesjon til saneringsalternativet, mener grunneigarlaget at en stasjon i Aurdal vil være den dårligste løsningen pga kort avstand til boliger og setre, avsperring av dalen øst for Aurdalselva og veien til Aurdals sætra (et område med mye historie og med tilsagn om SMIL-midler for opprusting av veien), manglende mulighet for å sanere 7 km lokalt nett samt at stasjonen vil være synlig fra store deler av sentrumsområdet og fra fjorden.

Grunneigarlaget ber om at følgende vurderes:

- Flytting av konsesjonsgitt trasé 1.0 til 1.6 over Remerhornheia.
- Sanering av 22 kV ved Andestadvatnet.

Bjarne Flisnes (grunneier Tynes) leverte på folkemøtet 11.05.11 et innspill med informasjon om området ved Tynæssætra. Det påpekes at veien på Tynesstranda er privat og ikke kommunal som oppgitt i søknaden. Flisnes etterspør et helhetsbilde over kraftledninger og kabel på alle spenningsnivå som følge av en transformatorstasjon i Vikadalen, samt informasjon om omlegging av veien. Det er tømmerlagringsplass og grustak rett ved planlagt transformatorstasjon som forutsettes fortsatt å kunne brukes. Kart vedlagt.

Jørgen Sandal foretrekker i e-post 17.05.11 at det bygges sjøkabel. Dersom luftledningen allikevel kommer ønsker han at ny ledning følger eksisterende trasé for 132 kV og at transformatorstasjonen legges på Aurdal. Transformatorstasjonen i Aurdalen bør ligge nærmere bygda ved den eksisterende traséen. Dersom den skal ligge som omsøkt, bør ledningen gå i rett linje fra Heiane for å unngå alle vinkelpunktene. Vikedalen er Sykkylvens fineste rekreasjonsområde etter hans mening og bør ikke berøres. Han mener at grunneier Karl Fredrik Blindheim vil kunne godta en mast på sin eiendom.

Oddmund Vik protesterer i brev av 27.05.11 på en transformatorstasjon på Blindheim med flere kraftledninger inn til stasjonen. Dette vil etter hans mening rasere hans eiendom. Kraftledningen må gå i rett linje til Heiane for å unngå flere ledninger og en transformatorstasjon i Vikadalen som er et viktig friluftsområde. Han kritiserer Statnett (NVEs tolkning: Vik har skrevet NVE men det fremkommer at det er Statnett som søker som omtales) for villedende informasjon og dårlig planlegging.

Underskriftsliste v/Nicolaj Brekke og Vik/Blindheim Friluftsinteresseorganisasjon protesterer mot en transformatorstasjon i Vikadalen. Det påpekes at området er et viktig friluftsområde som besøkes av ca 15000 hvert år. 328 underskrifter fra trimposter i Vik/Blindheim naturområde og 100 underskrifter fra Vikadalen er vedlagt.

Sykkylven Venstre går i brev av 31.05.11 inn for at det gis konsesjon til sjø- og jordkabel fra Store Standal i Ørsta til Ørskog transformatorstasjon da dette vil medføre minst miljøulemper og man kan få

erfaringer til fremtidige kabelanlegg. Dersom kabel ikke er aktuelt, støtter Sykkylven Venstre saneringsalternativet med en transformatorstasjon på Heiane. Plassering av transformatorstasjonen må utredes ytterligere med vei opp fra Vikedalen. For øvrig støttes avbøtende tiltak som foreslått av kommunestyret. Dersom luftledning velges, må Sykkylven kommune som blir en ren transittkommune, kompenseres økonomisk for de ulempene ledningen vil medføre.

Øyvind Stavseth (grunneier ved Tynessætra) protesterer i brev av 31.05.11 mot plassering av en transformatorstasjon ved Tynessætra da dette er et viktig turområde hele året. Stavseth foreslår en alternativ plassering på Heiane.

Asgeir Tandstad mener i e-post av 01.06.11 (videresendt fra Statnett) at hele ledningen må legges som kabel da kabelkostnaden er lavere enn kostnadene ved å ødelegge naturen. Tidsaspektet om senere ferdigstilling godtar han ikke da ledningen har vært planlagt i mange år. Han mener kabelalternativet bør være en unik mulighet til å vise hva som er mulig.

Av luftledningsalternativene, mener Tandstad at saneringsalternativet er det minst ødeleggende. Transformatorstasjonen i Vikedalen må imidlertid unngås pga støy og visuell skjemming sett fra boligområdet og som inngangsport til et viktig friområde. Ved kryssing av Sykkylsfjorden bør det vurderes på nytt å trekke ledningen lenger ut i fjorden der det står et ubebodd hus som kan rives for å gi plass. Tandstad ber også om at mast 50 trekkes så langt som mulig opp i fjellsiden for å redusere de visuelle virkningene.

Tore Olav Tandstad skriver i e-post 02.06.11 (videresendt fra Statnett) at 420 kV ledningen må legges som kabel da en luftledning vil være skjemmende for bygda. Dersom kabel ikke lar seg gjennomføre, er saneringsalternativet det minst ødeleggende for Sykkylven etter hans mening. Han ber samtidig om en justering over Sykkylsfjorden som omtalt i uttalelsen over utredes da dette vil medføre en rettere trasé fra en transformatorstasjon i Vikedalen eller Heiane (som foretrekkes).

Vik grunneigarlag, Blindheim grunneigarlag, Tynes grunneigarlag, Straumsdalen grunneigarlag mener i en felles uttalelse i brev av 25.05.11 at konsesjon til en kabelløsning vil være det beste for Sykkylven. Dersom det allikevel blir gitt konsesjon til en luftledning, må det ikke plasseres en transformatorstasjon ved Tynessætra. Denne plasseringen er uakseptabel og blokkerer dalen i et attraktivt turområde. Vikedalen og Straumsdalen er viktige nærfriluftsområder og i Straumsdalen er det funnet flere fornminner. Transporten til transformatorstasjonen er planlagt gjennom et boligområde med mange barnefamilier. Det vil etter deres mening være bedre med et fjordspenn over hele dalen til Heiane for å unngå ledninger og transformatorstasjon i dalen.

Per Bjarte Ludviksen protesterer i e-post 31.05.11 (videresendt fra Statnett) mot plassering av en transformatorstasjon ved Tynessætra da denne vil "stenge" hele dalen og bli synlig fra boligfeltene. Han er også skeptisk til en plassering på Heiane da dette vil medføre en stor vei fra Vikedalen til Heiane som vil bli langt mer synlig enn en kraftledning og som vil komme nær en rovfugl lokalitet. Ludviksen foreslår en alternativ plassering i Vikedalen på hans eiendom ca en kilometer utover i dalen, bak en sving og oppunder fjellet. Her kan stasjonsområde skjules ved hjelp av nedsenking av arealet og kamuflerende tiltak (maling og vegetasjon). Statnett bør også pålegges miljøtiltak som tilrettelegging for friluftsliv (nye gangbruer over elva) og bedre vei opp Blindheimsbakkene til stasjonen og noe mindre omlegging ved krysset mellom Øvre Blindheimsvei og Skolholtveien for å frigjøre nye boligtomter.

Per Arne og Petter Windsnes (grunneier gbnr 72/1 Vindsnes) mener i brev av 25.05.11 at NVE bør gi konsesjon til sjøkabel som omsøkt. Dette vil gi minst miljøulempen og ledningen vil kun stå ferdig ett år etter et luftledningsalternativ. Kabel er etter deres mening det mest fremtidsrettede alternativet.

Saneringsalternativet er et godt alternativ sammenlignet med to luftledninger som konsesjonsgitt, men det er provoserende at det er kalt miljøalternativet. Grunneierne støtter den omsøkte justeringen av traséen ved Veltesætra, men traséen vil fortsatt rasere det beste jaktområdet. For å gjøre luftledningsalternativet akseptabelt, ber de om at eksisterende trasé for 132 kV benyttes til ny 420 kV for at ledningen skal komme lavere i terrenget og bli mindre ruvende. Windsnes etterspør dessuten kartlegging av biologisk mangfold i området og viser til tidligere innspill om dyreliv i området.

Odd-Kristian Kulseth (grunneier gbnr 19/11 og 18/2) protesterer i brev av 29.05.11 imot den omsøkte transformatorstasjonen ved Tynessætra i Vikedalen. Transformatorstasjonen berører hans eigedom og hindrer planlagt oppdyrking av jord. Knappe resurser gjør at han trenger all tilgjengelig jord. Han ønsker primært at det gis konsesjon til sjøkabel, sekundært transformering i Aurdal i Sykkylven. En transformatorstasjon i Sykkylven vil være ødeleggende for dalens friluftsliv og medføre 3 parallelle linjer på tvers av Vikedalen. Dalen bør krysses med en fjordkryssing. Vikedalen og Straumsdalen er det mest brukte LNF området i Sykkylven og det er også funnet fornminner ved Hammersetsætra i Straumsdalen. Transport til transformatorstasjonen gjennom et boligfelt påpekes også.

Vik- og Blindheim grendalag skriver i fellesbrev av 29.05.11 at deres primærstandpunkt er at det gis konsesjon for sjøkabel fra Store Standal til Ørskog. Alternativt ber de om at transformatorstasjonen flyttes vekk fra Tynessætra, da en stasjon der vil blokkere dalbunnen i et attraktivt turområde og gi tre parallelle luftledninger på tvers av Vikedalen. De ber om at hele dalen krysses i et luftspenn. Videre viser de til at transporten er planlagt gjennom Blindheimsbakkane boligfelt noe som vil være svært uheldig. Grendalagene kan leve med en plassering av stasjonen på Heiane mellom Borgundkollen og Fagrefjellet. Grendalagene representerer 390 husstander på begge sider av Vikaleva.

Ørsta kommune

Underskriftsliste fra Ørsta 02.03.10 krever følgende dersom det kommer en ny 420 kV ledning gjennom Ørsta:

- *"Den nye linja må då gå i konsesjonsgitt trasé frå ny transformatorstasjon i Hovdenakken i Ørsta til Standal og så følgje traséen for eksisterande 132kV linje frå Standal og utover Hjørundfjorden.*
- *Vidare at eksisterande 132kV linje frå Ørskog til Haugen blir sanert samtidig med bygging av ny 420kV*
- *Vi aksepterer ikkje kabling frå Standal til Ørskog, som m.a. vil hindre sanering av eksisterande 132kV linje og bandlegge store areal på Standal."*

De undertegnende fastboende, hyttiereierne m.fl. stiller seg undrende til at effektene av sanering av 132 kV ledningen på strekningen Standal-Haugen ikke er vurdert. De mener dette vil ha betydelige positive effekt for 30-40 bolighus, 100 gårdsbruk, 100 hytter, 150-200 hyttetomter, forsamlingshus og næringsbygg som ligger langs eksisterende 132 kV ledning på strekningen Haugen-Hjørundfjorden. Dessuten vil sanering frigjøre store skogbruksareal.

371 personer har skrevet under på uttalelsen. Underskriftslisten er sendt inn som en kompletterende høringsuttalelse i forbindelse med utredning i februar 2010 og er også sendt som vedlegg til uttalelse fra Øy gardslag og Myklebust gardslag)

Anna Erdal og Synnøve Standal Erdal viser i brev av 04.06.11 til klage av juni 2009 der de går sterkt i mot luftspenn gjennom Ytre-Standal og Hjørundfjorden. De mener også at saneringsalternativet ikke er akseptabelt og at risikomomentene er større enn valg av sjøkabel. De kan

akseptere sjøkabel fra Store-Standal til Ørskog, men hadde helst sett at det ble lagt kabel fra Austefjorden til Ørskog.

Anne Grete Standal, Kristian Standal og Kjell Dybvik viser i brev av 03.06.11 til tidligere uttalelser og klager i saken, og fremholder at tidligere vedtak både er meningsløst og i strid med forvaltningsloven. For grendene på vestsida av Hjørundfjorden er det bedre med saneringsalternativet enn sjøkabel, fordi de da fortsatt vil ha en ledning og samtidig slipper muffestasjon og den gamle 132 kV ledningen. De stiller seg bak Ørsta kommunes krav om økonomisk kompensasjon for den forringelsen en 420 kV ledning vil representere gjennom kommunen, på linje med det som ble gitt i Hardanger.

Endre Standal viser i brev av 03.06.11 til tidligere uttalelser og klage og skriver at han ikke kan akseptere konsesjonsgitt løsning på vestsiden av Hjørundfjorden. Som grunneiere kan han akseptere saneringsløsningen med flytting av trasé som omsøkt ved Stavset. Han stiller seg også bak Ørsta kommunes krav om økonomisk kompensasjon.

Stavset og Ytre-Standal grendelag viser i brev av 02.06.11 til tidligere uttalelser og fremholder at de ikke kan akseptere alternativet med trasé på vestsiden av Hjørundfjorden. De mener at saneringsalternativet og justering av trasé ved Stavset som et akseptabelt alternativ. De stiller seg også bak Ørsta kommunes krav om økonomisk kompensasjon.

Grendelaget frykter at konsesjonsgitt alternativ på vestsiden blir valgt. De viser til tidligere klager på konsesjonsvedtaket og argumenterer for at et endelig vedtak om trasé på vestsiden i så fall vil være en avgjørelse basert på sviktende grunnlag der avgjørende myndigheter har godtatt formelle feil i saksbehandlingen. De mener blant annet at tidligere utredninger er basert på kildefeil og gamle og utdaterte data. Grendelaget etterlyser også synspunkter fra Miljøverndepartementet i saken. Grendelaget viser også til "føre var prinsippet" og mener at Statnett, NVE og departementet bryter nasjonale lover (naturmangfoldlova) og internasjonale avtaler dersom tiltaket gjennomføres etter konsesjonsgitt løsning. Grendelaget viser vider til at en ledning på vestsiden av fjorden vil ha store konsekvenser for næringsutvikling. De er uenige i NVEs vurdering av konsekvenser for reiseliv og næringsaktivitet. Grendelaget mener også at skredvurderingene som angår vestsiden er for dårlige, og etterlyser bedre dokumentasjon og avklaring av ansvarsforhold ved eventuelle uhell under og i etterkant av anleggsarbeidet.

Når det gjelder tilleggsøknaden er grendelaget uenig i skredrapportens konklusjon om at skredene er bredere på østsiden av fjorden. Deres erfaringer er at forholdene mellom øst og vestsiden er mer likeverdige når det gjelder rasforhold. Videre viser grendelaget til at konsekvensutredningen entydig peker på at saneringsløsningen er mye bedre enn konsesjonsgitt og at sanering er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

I e-post 11.07.11 kommenterer grendelaget uttalelsen fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Det påpekes at Fylkesmannen har fattet et vedtak basert på feil faktagrunnlag da eksisterende ledning skal rives ved bygging av ny 420 kV langs østsiden av Hjørundfjorden. Grendelaget finner det kritikkverdig at forvaltningen ikke har satt seg skikkelig inn i saksdokumentene. De reagerer også på Fylkesmannens vurdering av rasfare langs fjorden, da Statnett ikke har prioritert mellom alternativene ut fra driftshensyn.

Eli Anne Tvergrov og Øystein Skare er grunneiere langs Hjørundfjorden og viser i brev av 02.06.11 til tidligere uttalelser i saken. De mener at NVEs vedtak er gjort på sviktende grunnlag og at tillatelsen ikke er i tråd med forvaltningsloven. De mener at saneringsalternativet og justering ved Stavset er en akseptabel løsning. De stiller seg bak Ørsta kommunes krav om økonomisk kompensasjon. De mener at

departementet må ta initiativ til å modernisere prosess og konsekvensutredningsprogrammet for kraftledninger. De mener at det bør legges opp til en prosess mer lik veitbygginger, slik at en får prosesser som folk er kjent med. Videre bør underlaget for saksutredninger forbedres og kvalitetssikres lokalt. De ber også om at det gjøres enklere tilgang til underlagsrapporter. Dato for viktige milepæler bør velges bedre slik at en unngår konflikt med ferier, våronn osv. Underlag for befaringer må gis ut i rimelig tid og prosessen bør forklares enda tydeligere.

Asbjørg Standal Romestrand, Bertha Standal Foss, Tormod Standal og Kristin Klubbenes Standal stiller seg i brev av 23.05.11 uforstående til at ledningen skal flyttes nærmere bebyggelsen i Store Standal når den flyttes lenger unna andre steder. De er bekymret for stråling, støy og at ledningen vil bli dominerende i den særpregede naturen med trange daler og høye fjell.

Marta og Kjetil Standal protesterer i brev av 02.06.11 mot den konsesjonsgitte traséen på vestsiden av Hjørundfjorden. De mener en sanering av 132 kV ledningen og føring av 420 kV ledningen på østsiden av fjorden, vil være akseptabelt. For øvrig stiller de seg bak Ørsta kommunes krav om økonomisk kompensasjon tilsvarende det som ble gitt i Hardanger.

Elin Standal sendte 02.06.11 en tilsvarende uttalelse som Marta og Kjetil Standal, se over.

Øy gardslag og Myklebust gardslag skriver i brev av 26.05.11 at tidligere uttalelser i saken fortsatt gjelder. Det er kun konsesjongitt trasé 1.2.1.gjennom Follestadalen som er akseptabel forutsatt riving av eksisterende 132 kV ledning. Alternativ 1.0 og 1.2.2 er helt uakseptable med begrunnelse knyttet henholdsvis til bebyggelse og mulig helsefare og eksponert trasé gjennom stølsområder og konflikt med nedslagsfelt for vann til Øy gardslag. Gardslagene justering av konsesjonsgitt trasé ved Stavset. De går imot utvidelse av Ørsta transformatorstasjon.

Eksisterende ledning må saneres for å unngå innramming av Hjørundfjorden med ledninger langs begge sider. Det forutsettes også full kamuflering av ny 420 kV ledning langs østsiden av fjorden. Det forutsettes forøvrig at eksisterende 22 kV, særlig over Standalseidet) kables, noe Tussa Nett har startet opp.

Omsøkte kabelløsning er etter gardslagenes mening helt uakseptabelt da det vil bety to kraftledninger gjennom deres område med mye bebyggelse nær begge ledninger, et nødvendig anlegget i Store Standal vil hindre videre utvikling av bygda og Ørsta transformatorstasjon vil bli større og dermed medføre enda større konflikter for skianlegg, landbruk og bebyggelse. Øy og Myklebust gardslag mener fagutredningene har lagt for lite vekt på de positive sidene ved å sanere eksisterende 132 kV ledning (for bebyggelse, landskap, utfartsområder i Standaldalen og Øyadalen, stølsområder på Øyaheidane, friggitt skogsareal i Follestadalen)

Britt Standal skriver i brev av 02.06.11 at et luftledningsalternativ på vestsiden av Hjørundfjorden ikke er akseptabelt, men at saneringsalternativet på østsiden kan aksepteres. Hun vurderer å flytte til Ytre Standal men mener det er vanskelig dersom vestre løsning blir valg. Hun støtter for øvrig Ørsta kommunes krav om økonomisk kompensasjon.

4.6 Merknader til tilleggssøknad for transformatorstasjon på Heiane

Sykkylven kommune skriver i brev av 12.10.11 at formannskapet i møte 10.10.11 gjorde følgende enstemmige vedtak:

”Sykkylven kommunestyre viser til vedtak i møte den 30.05.11 i sak 29/11; Høyring av tilleggssøknad for strekninga Ørskog Fardal. Kommunestyret held fast på denne uttalen. I uttalen prioriterer ein sjøkabel framfor luftspenn. Til saneringsalternativet har ein fleire konkrete merknadar knytt til

trafoplassering, linjeføring, grunneigarinteresser, strålingsfare og tilrettelegging for friluftsliv. Disse merknadane står framleis ved lag.

Sykkylven kommune held fast på at Heiane er det beste alternativet for plassering av trafostasjon. Når det gjeld vegføringa held Sykkylven kommune framleis fast på at vegføring frå Vikedalssida framstår som den beste alternative vegføringa.

Kamuflasje

Til føreliggande søknad er kommunestyret ikkje samd med Statnett at kamuflasjebehovet vert mindre om stasjonen vert plassert på Heiane. Stasjonen vil vere synleg frå bustadområda på Ikornnes, og elles mange stader frå mykje brukte nærturområder. Stasjonen bør framleis kamuflerast mest mogleg. Det er grunn å presisere kommunestyret sin uttale om utforming av trafostasjonen gjennom eit pilotprosjekt for korleis denne type installasjonar kan tilpassast naturkvalitetar på ein best mogleg måte.

Økonomisk kompensasjon

Kommunestyret vil gjenta og utdjupe argumentasjonen for økonomisk kompensasjon. Hvis departementet er oppteken av likebehandling, og derfor ikkje gir Sunnmøre kabel fordi Hardanger ikkje fekk kabel, må same likhetstankegang også gjelde økonomisk kompensasjon til avbøtande tiltak.

Dei fem berørte kommunane og deira regionråd i Hardanger fekk til saman 100 MNOK. Desse vart fordelt på kommunane ut i frå antal mastepunkt og antal meter kraftlinje, ein modell som også bør gjelde for dei sterkast ramma områda langs Fardal-Ørskog.

Det er ikkje lokale forhold i dei berørte kommunane på Sunnmøre som utløyser behovet for den nye kraftlinja, men industrietableringar lenger nord i Midt-Norge. Behovet for den nye kraftlinja skuldast behov for meir kraft i heile Midt-Norge. Fordelane av den nye kraftlinja kjem derfor til nytte i ein stor region. Thema Consulting Group har på oppdrag frå fylkeskommunane i Midt-Norge utreda og konkludert med at kraftlinja vil utløse investeringar på 90 mrd kroner i regionen.

Belastninga med framføringa av linja blir derimot avgrensa til spesifikke område i Sogn og Fjordane og på Sunnmøre. Dette er område som har særlege miljøkvalitetar. Desse kvalitetane vert nytta i marknadsføring av næringslivet og rekruttering av kompetanse for framtida.

Dei hardast ramma kommunane må derfor få økonomisk kompensasjon til avbøtande tiltak sett i lys av den nytta linja har for ein heil region og storsamfunnet."

Fylkesmannen i Møre og Romsdal skriver i brev av 13.10.11 at området utgjør et stort myrområde med både høymyr og terrengdekkende myr som er verdsatt til A, svært viktig. En lokalisering som omsøkt vil medføre at det må bygges ny vei fram til trafostasjonen, og at omlegging av eksisterende 132 kV ledning vil medføre nok en kraftlinje gjennom området. Fylkesmannen viser til at konsekvensen er vurdert som svært stor negativ og at dette alternativet også er konfliktfylt med hensyn på landskap og friluftsliv.

Fylkesmannen viser videre til at det er vurdert alternativ vegatkomst enten fra Vikedalen eller fra Aurdalen, men her vil dette slå ulikt ut med store negative konsekvenser for landskap ved å gå via Vikedalen og like store negative konsekvenser for temaet biologisk mangfold ved gå via Aurdalen. Samlet sett meiner Fylkesmannen derfor at dette alternativet ikke skulle vært sendt ut på høring.

Møre og Romsdal fylkeskommune skriver i brev av 12.10.11 vedrørende kulturminner og kulturmiljø at det i hovedsak er veitilknytningen fra Vikedalen eller Aurdalen opp til Heiane som innebærer det største terrenginngrepetog vil bli mest synlig. Det er gjennomført registrering av

kulturminner i forbindelse med konsesjonsgitt trasé, men det er ikke registrert kulturminner som vil bli direkte berørt av utbygginga. Fylkeskommunen ser heller ikke for seg at det vil være behov for ytterligere registrering i forbindelse med etablering av en eventuell transformatorstasjon på Heiane.

Sykkylven Venstre skriver i brev av 10.10.11 at deres primære standpunkt fremdeles er at det bør legges en sjøkabel fra Store Standal til Ørskog, og de mener at argumentet for bruk av kabel er styrket med at det nå finnes ny teknologi for produksjon. Dersom det skal etableres en stasjon i Sykkylven mener Sykkylven Venstre at den bør ligge på Heiane. De mener at en kan redusere innsynet noe ved å trekke stasjonen lenger inn på flaten. De viser til tidligere standpunkt om at de ønsker en atkomstvei fra Vikedalen, og mener at de vurderinger som er gjort vedrørende dette i tilleggsutredningen er for dårlige. Begrunnelsen for å velge veiløsning fra Vikedalen er å redusere inngrepet i myrområdet og unngå en godt synlig vei forbi Grebstadstølen. Sykkylven Venstre mener det vil være mulig å få en akseptabel vei fra Vikedalen ved å gå fra veien til Gimsdalen og ber om at utredning av dette gjennomføres.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal skriver i brev av 16.10.11 at deres primære syn er at det bør bygges sjøkabel, men at de ønsker å bidra til å finne det som gjør minst skade dersom det blir etablert luftledning og ny trafostasjon. Naturvernforbundet påpeker at myrområdet på Heiane ble vurdert i forbindelse med den landsdekkende verneplan for myr og er kategorisert som svært viktig i Naturbasen. Det vises til at noen av myrtypene på Heiane er vurdert som sårbare (VU) på rødlista. Naturvernforbundet viser også til at Fylkesmannen i mai 2011 har sendt brev til kommunen der de ber om at flere rike myrer i Sykkylven sikres gjennom kommunal planbehandling.

Naturvernforbundet viser også til at det vil bli lagt vei tvers over myra. Denne vil drenere myra og, etter Naturvernforbundets syn, redusere artsmangfoldet i en grad man ikke kan forutse. Stasjonen på Heiane vil også bli et massivt inngrep i et fjellandskap som er godt eksponert fra Fagerfjellet som er et av de mest brukte turmål for folk i Sykkylven sentrum. Naturvernforbundet kan ikke se at en forskyving av stasjonen lengre opp mot Borgundkollen er realistisk siden en må sprengre mye fjell for å spare myra. Videre mener de også at tilkomst til stasjonen fra øst, uten å gå over myra, vil ha uheldige virkninger for kulturlandskapet på Grebstadstølen der det er registrert flere rødlistearter. Naturvernforbundet konkluderer med at både alternativ 7 Vikedalen og alternativ 4 Aurdalen er skjemmende og vil være sjenerende for folket i Sykkylven, men alternativet på Heiane er i strid med intensjonene inaturmangfoldloven.

Grebstad grunneigarlag skriver i brev av 11.10.11 at de primært ønsker sjøkabel. Grunneierlaget er negative til forslag om plassering av trafostasjon og veiløsning. De mener at en trafostasjon på Heiane vil medføre store inngrep på viktige naturressurser i Sykkylven, et område som er svært mye brukt til turområde både sommer og vinter. De skriver at deler av området har stort biologisk mangfold og viktige kulturminner blir ødelagt. I sommerhalvåret er dette viktige beiteområder for storfe og sau. Transformatorstasjonen med vei vil etter grunneierlagets syn bli et svært dominerende og skjemmende innslag i et storslått naturområde som er urørt. Skulle det ikke velges kabel foretrekker grunneierlaget at stasjonen bygges i Vikedalen.

Vegstyret for Sunndalsvegen skriver i brev av 28.09.11 at ny atkomstvei til Heiane bør legges sør-øst for Grebstadsetra, jf vedlagt kart. De begrunner dette med hensyn til miljø, friluftsliv og visuelle virkninger og viser til konsekvensutredningen. De stiller seg undrende til Statnetts påstand om fare for skred og steinsprang i området, og ønsker å komme i dialog med Statnett om vei og tilrettelegging av parkeringsplass osv.

Aure Grunneigarlag uttaler seg i brev av 10.10.11 til NVE. Grunneierlaget er mot transformatorstasjon på Heiane og støtter kabelalternativet. Det påpekes at de som grunneiere ikke er

varslet skriftlig om transformatorstasjonen på Heiane. De er kun varslet gjennom media og mener det er uakseptabelt. Inngrepet er så stort at en skriftlig varsling er forventet.

Grunneierlaget mener at den alternative plasseringen på Heiane er tatt opp av politikerne uten at interessentene i området har fått uttale seg. Av de tre alternativene mener Aure grunneierlag at plasseringen på Heiane gir de største negative konsekvensene. Det påpekes at Heiane er den dyreste løsningen både å bygge og drifte. Løsningen vil derfor gi den høyeste nettleien for innbyggerne i Sykkylven. Heiane er en inntakt høymyr av svært høy biologisk verdi (A-verdi i naturbasen). Grunneierlaget mener det må tas hensyn til truede naturtyper og biologisk mangfold. Utbygging av transformatorstasjonen vil medføre endringer i økosystemet, tap av arter og ødeleggelse av et viktig myrområde.

Friluftsliv er en av de gode kvalitetene i Sykkylven og Aurenakken er den mest populære toppturen. Området er mye brukt som rekreasjonsområde med utsikt til Sunnmørsalpene. Betydningen av området som rekreasjonsområde i fremtiden er ikke vurdert i utredningene. Ved å plassere stasjonen på en utsiktstomt vil alle som beveger seg i området se stasjonen. Ved rett plassering i Vikedalen og god leplanting vil nesten ingen se transformatorstasjonen.

Ifølge grunneierlaget er rapporten om landbruk svært mangelfull. Kryssing av heiområdet med vei anses som like ødeleggende som plassering av selve transformatorstasjonen på Heiane. Grunneierlaget stiller seg undrende til at kabelgrøft og vei ikke kan kombineres. Det stilles også spørsmål ved hvorfor en urban installasjon legges til det uberørte og mest benyttede friluftsområde.

Med bakgrunn i det ovennevnte mener Aure grunneierlag at Vikedalen er det alternativet som er minst ødeleggende. Grunneierlaget forutsetter at de får utdype synspunktene sine i den videre prosessen.

Bjarte Grebstad gjør i e-post av 2.10.11 det klart at han som grunneier og turistvert foretrekker alternativet med transformatorstasjon på Heiane. Kun en ledning vil være synlig for folk i dette området. Grebstad mener den gamle ledningen må fjernes så snart den nye ledningen er montert og operativ. I følge Grebstad bør veien gå opp på Aurdal-siden.

Terje Haugseth uttaler seg til NVE i e-post av 10.10.11. Haugseth mener det foreslåtte alternativet for veg fra Vikedalen til Heiane er merkelig. Han mener at her kunne kommune, Statnett og grunneiere kommet frem til et mye bedre alternativ i samarbeid. Området er et produktivt skogsområde og på et eller annet tidspunkt vil det etableres en skogsbilveg for uttak av tømmer her. En slik vei vil sannsynligvis starte ytterst i dalføret og gå på skrå opp og frem i lia. Haugseth mener dette er et mye bedre alternativ som også tar hensyn til næringsinteressene i området.

Terje Haugseth uttaler seg ytterligere i e-post av 10.10.11 som er videresendt til NVE fra kommunen. Han er grunneier av gnr./bnr. 12/6 der det drives landbruk og aktivt seterbruk på Nedsetra gnr./bnr. 79/2 i det han påpeker som et unikt kulturlandskap. En veiløsning som knytter eksisterende gårdsvei sørøst for Grebstadstølen til Heiane mener Haugseth er et dårlig alternativ. Gårdsveien er driftsvei til Nedsetra som brukes av kyr til og fra melking og veien kan dermed ikke brukes til allmenn trafikk. Som gårdbruker mener Haugseth at stasjonsalternativ på Heiane er et dårlig valg. En tilknytningsvei fra Sunndalsveien vil dele et mye brukt beiteområde i to. Ettersom storfe og sau alltid vil følge en vei, vil dyra vandre ut av beiteområdet i Aurdalen til Vikedalssida.

De siste årene er det lagt stor vekt på kulturlandskapet og historien i seterdalføret. Nedsetra har de siste årene fått statlige midler til seterdrift og ivaretagelse av det unike seterlandskapet. Asfaltert vei gjennom et slikt område vil være svært uheldig for prosjektet og turismen. Haugseth mener alternativ med transformatorstasjon på Heiane er det dårligste av de tre foreslåtte alternativene. Fagrefjellet, Heiane og Aurenakken er et av de mest brukte turområdene i Sykkylven. Det urørte landskapet og

setrene i dalføret gjør området unikt. Haugseth mener alternativ Aurdalen og Vikedalen nord er bedre alternativ, da det allerede eksisterer vei helt frem. Det er en stor fordel ettersom en vei gjør like stor skade i terrenget som arealet for transformatorstasjonen.

Per Bjarte Ludviksen uttaler seg til NVE i e-post av 10.10.11. Ludviksen viser til tidligere uttalelse om plassering av transformatorstasjon i Vikedalen i Sykkylven, der han har tilbud sitt areal til disposisjon. Dette har blitt vurdert og forkastet. Kommunestyret har vedtatt å satse på Heiane for plassering av stasjonen og Ludviksen mener det vil være en bra plassering som er til ulempe for få personer. Det foreslås en alternativ vei til transformatoren på sørsiden av Grebstadstølen og videre langs fjellkanten. Dersom stasjonen senkes litt i terrenget og dekkes med jordvoller og kamuflasjefarger vil ingen se stasjonen før de kommer opp på plataet. Ved å etablere en parkeringsplass på det høyeste punktet på vegen kan det bli et fantastisk tilbud til friluftinteresserte. Det kan også lages skiløype rundt hele myrområdet. Om man lager vei frem til Aurenakken kan Otto Hjellegjerde få sin store drøm oppfylt om et hotell på pynten. Slik kan man også få et signalbygg som kan gi muligheter for turisme. Ludviksen mener at det bør satses på løsning med transformatorstasjon, vei, parkering, skiløype og mulighet for utvikling av turisme, framfor kabel.

Diana og Kjell Gunnar Overøye skriver i brev av 11.10.11 uttalelse til NVE. De eier gnr./bnr. 12/22 og er imot plassering av transformatorstasjon med kraftledninger i området. Planene er negative ut fra allmenne interesser som miljø, natur og friluftsliv, men også for private interesser. Ved vei fra Aurdalen vil veitraséen komme nær huset til Overøye. De mener utfordringer med støy burde vært omtalt i søknaden. Det påpekes at velteplass for snø må bli anlagt utenfor syne fra boligene og mest mulig diskret i terrenget. Velteplass for snø må planlegges nøye i dialog med grunneierne i området.

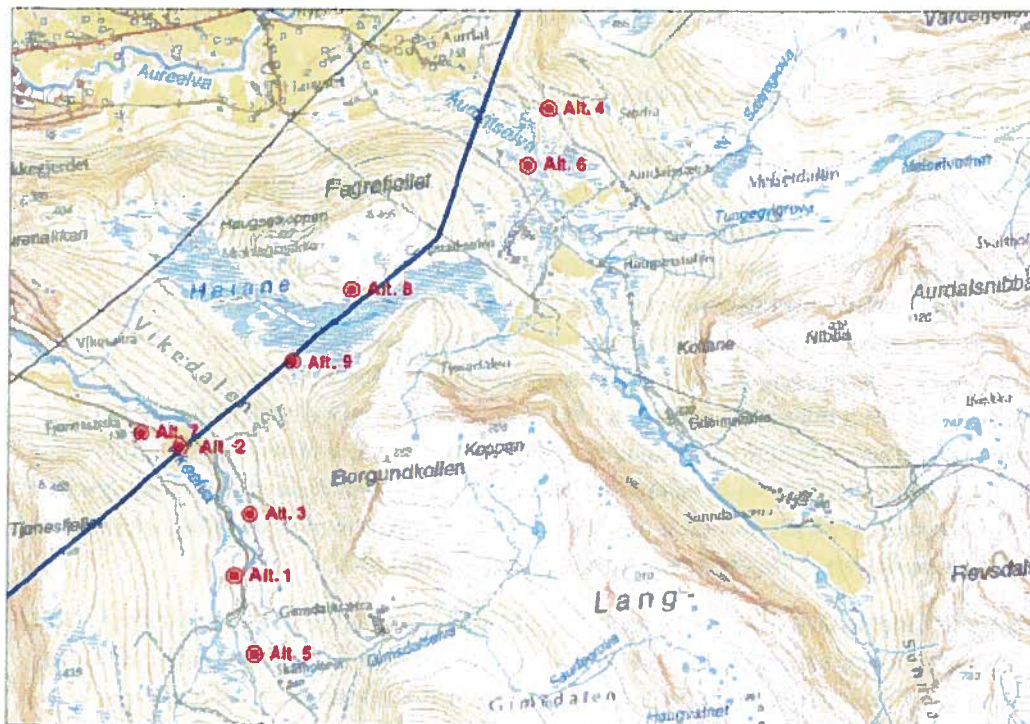
Overøye mener det er urovekkende at det er behov for kamufleringstiltak av transformatorstasjonen på Heiane ettersom dette er et svært attraktivt tur- og rekreasjonsområde. De er og uenige i vurderingen som er gjort i søknaden om at Heiane ikke er et viktig område for friluftsliv. Det er mange som benytter det lett tilgjengelige fjellområdet. Heiane vil være synlig fra turområdene Borgundkollen og Fagrefjellet og det er derfor viktig å tenke på utforming og fargesetting. Her bør det brukes fagpersonell med fagkompetanse for å få en best mulig planlegging av anlegget, der terrengtilpasning får høy prioritet.

5. NVEs vurdering av saneringsalternativet

Saneringsalternativet innebærer at det etableres en ny transformatorstasjon i Sykkylven. Dette innebærer at man kan rive eksisterende 132 kV fra Haugen i Ørsta til Ørskog transformatorstasjon. På strekningen fra Ytre Standal i Ørsta til Hundeid i Sykkylven kan trasé for eksisterende 132 kV ledning benyttes, slik at en unngår å passere Ytre Standal og krysse Hjørundfjorden ved Saltre slik konsesjonsgitt trasé innebærer. I det følgende gjøres en vurdering av omsøkte alternativer for plassering av transformatorstasjon og vurdering av nye traséalternativer.

5.1 Transformatorstasjon i Sykkylven

Statnett har vurdert ni alternativer for lokalisering av en transformatorstasjon i Sykkylven og omsøkt tre av disse, henholdsvis alternativ 4 Aurdalen, alternativ 7 Vikedalen og alternativ 9 Heiane. De omsøkte alternativene er vurdert med henblikk på egnethet som byggetomt, plassering i landskapet, tilgjengelighet, adkomstvei, nærhet til konsesjonsgitt trasé, plassering i forhold til eksisterende nett, vurderinger av miljømessige forhold, samt lokale innspill fra grunneiere og kommune.

Figur 2. Vurderte alternativer for transformatorstasjon i Sykkylven. (Statnett)

Alle tre omsøkte løsninger legger til rette for at eksisterende 132 kV ledning mellom Haugen i Ørsta og Ørskog transformatorstasjon kan saneres, at transformatorstasjonen på Haugset i Sykkylven kan saneres og at distribusjonsnettet i Sykkylven kan bygges om slik at deler av dette kables inn mot sentrum. Ved alternativene Vikedalen og Heiane vil en kunne sanere ca 7 kilometer 22 kV luftledning i Sykkylven. Ved lokalisering av en transformatorstasjon i Aurdal vil en ikke oppnå samme gevinst ved omstrukturering av distribusjonsnettet da tilkobling vil skje til eksisterende 22 kV nett ved Haugset. Dagens 132 kV ledning mellom Sykkylven og Stranda vil kobles til den nye stasjonen ved omlegging av eksisterende ledning.

Det er i konsekvensutredningen gjort en sammenligning av de tre alternativene når det gjelder sentrale fagtema som landskap, biologisk mangfold, kulturminner, landbruk, friluftsliv-hyttebebyggelse-reiseliv. For alle tema unntatt biologisk mangfold viser konsekvensutredningen at alternativet Heiane vil ha minst negative konsekvenser. Vikedalen og Aurdalen vurderes å ha middels negative konsekvenser for landskap, mens konsekvensene for Heiane vurderes som middels/små. Det samme gjelder for tema kulturminner. For biologisk mangfold vurderes alternativene Vikedalen og Aurdalen å ha små konsekvenser, mens Heiane vurderes å ha store negative konsekvenser. Dette skyldes at denne lokaliteten ligger i en naturtypelokalitet som er vurdert som svært viktig. Heiane er en myrtype av stor verdi og er verdsatt til A i Naturbasen. Forskjellen mellom alternativene Vikedalen og Aurdalen vurderes som små når det gjelder virkninger for miljø, der Aurdalen vurderes som bedre når det gjelder virkninger på landskap, mens Vikedalen er bedre når det gjelder virkninger på kulturmiljø.

Statnett vurderer at alle de tre omsøkte alternative er akseptable og har ikke foretatt noen prioritering av de tre lokalitetene.

Alternativet i *Aurdalen* ligger ved østsiden av Aurdalselva, i et myrterreng ved Ulldalsgrova. Fall i terrenget gjør det nødvendig med terrassering. Adkomst vil være langs kommunal/privat vei, der siste

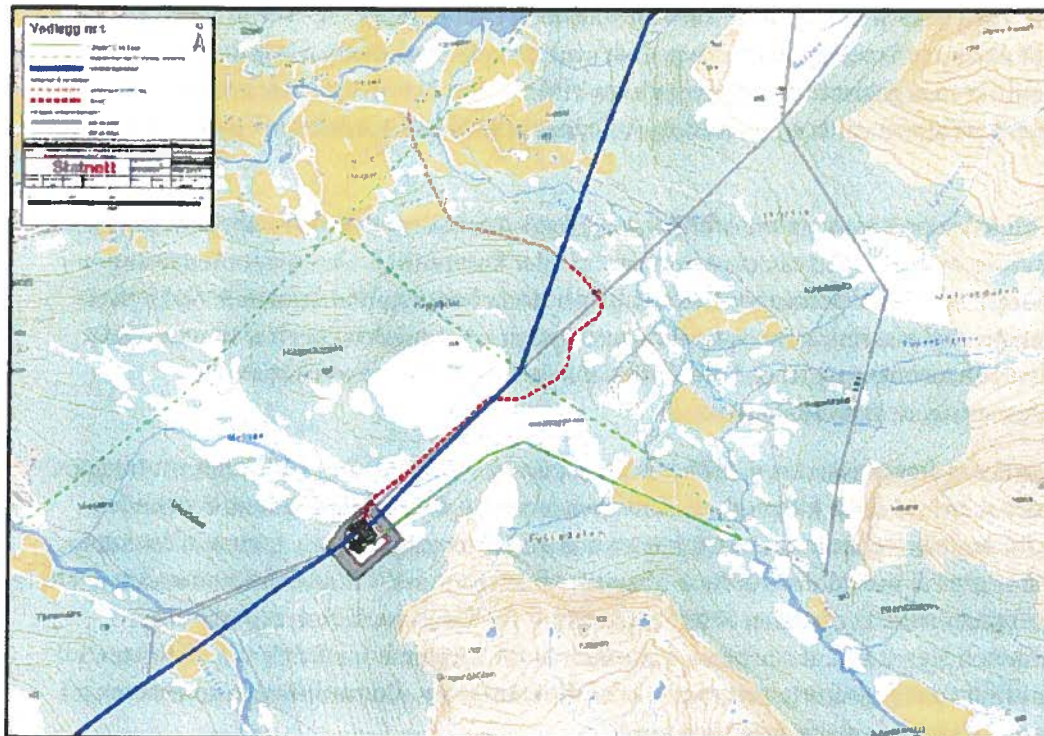
del må forsterkes. På den siste strekningen inn mot stasjonen må det anlegges ny vei. Anlegget vil være relativt godt plassert i terrenget, men være godt synlig fra Grepstadstølen. Stasjonsalternativet vil ikke komme i konflikt med registrerte naturtyper eller viltlokaliteter. Når det gjelder kulturmiljø vurderes Aurdalen å ha større verdi enn Vikedalen. Anleggstrafikken til Aurdalen vil berøre færre enn i Vikedalen.

Etter NVEs syn vil lokalisering av en transformatorstasjon i Aurdalen være akseptabel. Anlegget vil ikke berøre verdifulle områder med tanke på naturmiljø eller kulturmiljø. En transformatorstasjon i Aurdalen vil medføre at 420 kV ledningen trekkes lenger unna bebyggelsen i dalen. Sykkylven kommunen er negativ til plassering av en transformatorstasjon i Aurdalen og viser til at området brukes i friluftslivssammenheng og at en i Aurdalen ikke kan oppnå store gevinster av omstrukturering/sanering av distribusjonsnettet.

Alternativet i *Vikedalen* ligger plassert ved Tjønnesetra, på veien som går inn i Vikedalen. Anlegget må terraseres og det er behov for å legge om eksisterende vei og flytte denne ned mot Vikeelva. Fagutredningen for landskap mener at tomten har en noe dårlig terrengtilpasning, men at landskapet ikke påvirkes i så stor grad som andre vurderte alternativer lenger inn i Vikedalen/Straumsdalen. Dette er et viktig lokalt utfartsområde og dalen er lett tilgjengelig fra Sykkylven. Selve området for transformatorstasjonen ligger slik at stasjonen må passeres for å komme inn i dalen. Lokaliteten vil ikke komme i konflikt med registrerte naturtyper eller viltlokaliteter. Kulturmiljøene som berøres i Vikedalen vurderes i fagutredningen å ha liten verdi.

NVE mener at også lokaliseringen i Vikedalen vil være akseptabel, selv om anleggets størrelse vil medføre en betydelig endring i området rundt Tjønnesetra. Fra kommunen og berørte grunneiere/beboere har det kommet innspill på at stasjonen vil blokkere dalen som er et viktig friluftslivsområde og at anleggstrafikken vil gå gjennom et boligfelt.

Alternativet på *Heiane* ble utredet etter at Sykkylven kommune ønsket dette nærmere vurdert. NVE konstaterer at Sykkylven kommune i sin uttalelse til tilleggssøknad for Heiane fremdeles prioriterer dette alternativet foran Vikedalen og Aurdalen. Noe av kommunens motstand mot lokalisering i Vikedalen og Aurdalen skyldes virkninger for friluftsliv og at anlegget vil være mer synlig fra bebyggelse og fritidsboliger. NVE slutter seg til vurderingene i fagutredningene og fra kommunen om at etablering av en transformatorstasjon i henholdsvis Vikedalen eller Aurdalen vil være mer synlig for flere enn om anlegget etableres på Heiane. En trafostasjon på Heiane vil etter NVEs syn være et betydelig inngrep i landskapet, men plassering opp på plataet gjør at stasjonen vil få en avskjermet beliggenhet fra de fleste steder med ferdsel og bebyggelse. Stasjonen vil være synlig fra Fagrefjellet og andre topper i nærheten. NVE mener likevel at virkningene for landskap og friluftsliv vil være begrenset, slik det konkluderes i konsekvensutredningen. Vei og stasjonstomt er plassert slik at en unngår direkte konflikt med kjente kulturminner. Områdets begrensede verdi for kulturmiljø bekreftes også i uttalelse fra fylkeskonservatoren i Møre og Romsdal fylkeskommune.

Figur 3. Lokalisering av transformatorstasjon og adkomstvei, samt omlegging av eksisterende 132 kV ledning på Heiane (Statnett)

Fylkesmannen er negativ til alternativet på Heiane begrunnet i konsekvenser for biologisk mangfold. Området er vurdert som en verdifull myrlokalitet med verdi A i Naturbasen. Myrområdet er stort og en transformatorstasjon vil ikke legge beslag på hele området. Statnett har valgt en plassering på området som de mener best mulig ivaretar både hensyn til myrområdet/biologisk mangfold og hensyn til landskapsvirkninger og innsyn.

For alternativet Heiane er det gjort vurderinger av adkomstvei både fra Vikedalen og Aurdalen. Statnett mener at en adkomstvei fra Vikedalen vil medføre et stort landskapsinngrep i den bratte lia og ha betydelige kostnader. Statnett har derfor ikke omsøkt en veiløsning fra Vikedalen slik kommunen har foreslått. I konsekvensutredningen er det kun for temaet biologisk mangfold at en vei fra Vikedalen vurderes som bedre enn omsøkt vei fra Aurdalen.

Etter NVEs syn vil også Heiane være en akseptabel lokalitet for en transformatorstasjon. NVE registrerer at området er vurdert å ha stor verdi som en stor artsrik lokalitet med flere typer myr, men konstaterer samtidig at området ikke er vernet i medhold av naturvernloven eller gjennom kommunale planer. Dersom det skal etableres en transformatorstasjon med adkomstvei i dette området, legger NVE til grunn at det gjennom en miljø, transport- og anleggsplan vurderes tiltak som bidrar til å gi minst mulig inngrep i myrområdet, herunder opprettholde mest mulig naturlig vanngjennomstrømning i området. For friluftsliv og kulturmiljø vil etablering av en transformatorstasjon på Heiane etter NVEs oppfatning ha beskjedne virkninger. Sykkylven kommune ønsker at det gjøres gjennomføres et pilotprosjekt om utforming av trafostasjonen som ser på hvordan denne type installasjoner kan tilpasses naturkvaliteter på en best mulig måte. Statnett skriver i sin søknad at de mener at stasjonen er lokalisert slik at avbøtende tiltak som kamuflering og design vil ha redusert effekt. NVE er også i tvil om nytten ved å tenke design som avbøtende tiltak på en stasjon på Heiane, men mener at det ved en eventuell konsesjon bør settes vilkår om landskapstilpasning gjennom detaljprosjektering slik at stasjonen utformes og plasseres slik at den glir best mulig inn i terrenget.

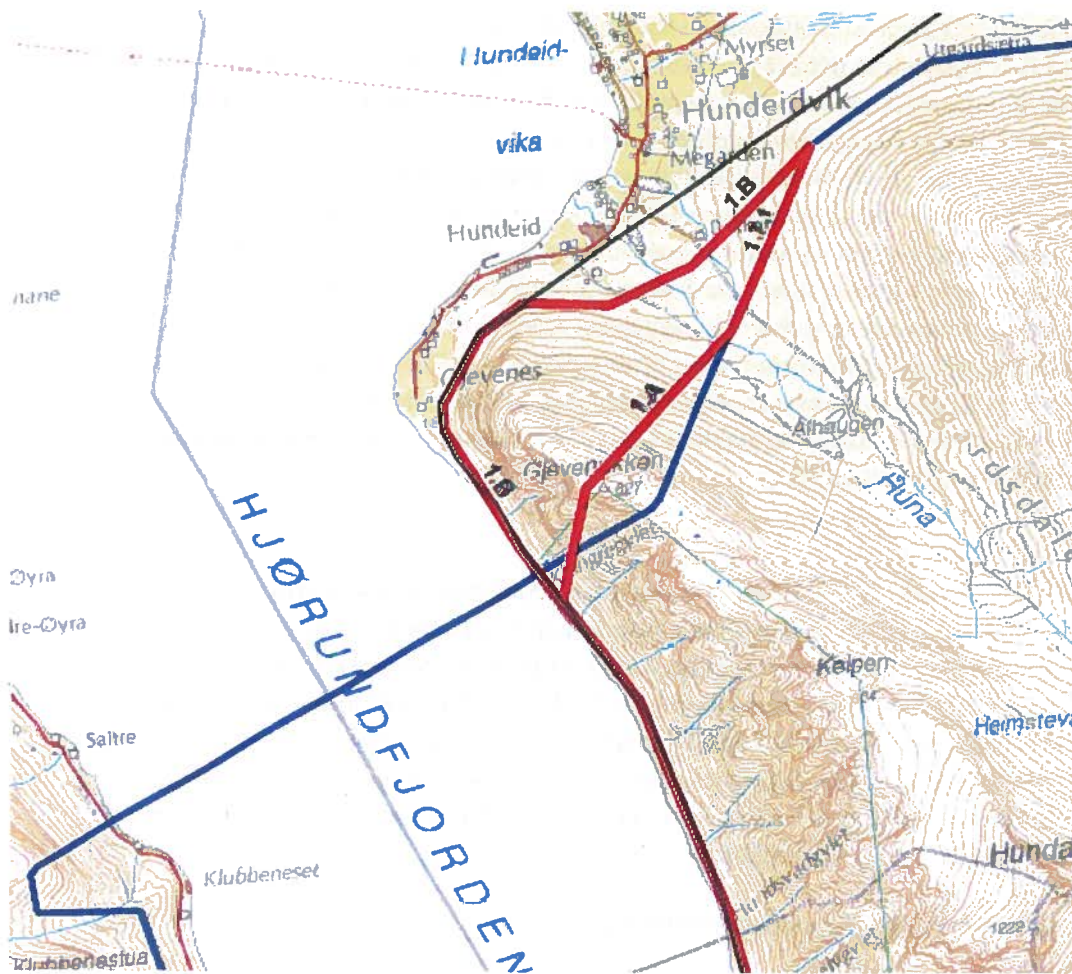
Grunneiere har foreslått å flytte adkomstveien til Heiane lenger mot sørøst, på andre siden av Grepstadstølen. NVE konstaterer at det i fagutredningen er foreslått å flytte veien som et avbøtende tiltak for å redusere inngrepet i myrområdet. Statnett har vurdert dette i søknaden og ønsker ikke å flytte veien slik grunneierne foreslår. Begrunnelsen for ikke å gå videre med en slik veiløsning er at de mener at en justert veiløsning vil bli mer synlig og ha større inngrep i landskapet, samt at en mest mulig samlokalisering mellom vei og kraftledningstrasé vil gi minst inngrep samlet sett. NVE slutter seg til denne vurderingen, selv om en justert veitrasé isolert sett vil gripe mindre inn i myrområdet. Det vil under anleggsperioden være behov for å bruke terrengkjøretøy og maskinelt utstyr langs traséen for å fundamentere master og frakte anleggsdeler. I mange tilfeller vil det derfor være behov for en midlertidig anleggsvei langs traséen. Det vil etter NVEs syn derfor være hensiktsmessig at en anleggsvei i størst mulig grad vil kunne samlokaliseres med adkomstvei til selve transformatorstasjonen for å redusere de samlede inngrepene mest mulig. Den omsøkte adkomstveien ligger etter NVEs syn godt i terrenget.

Konklusjon

Det er etter NVEs syn omsøkt tre lokaliteter for en ny transformatorstasjon som alle vil være akseptable. Selv om Heiane vurderes å være den lokaliteten som har størst negative konsekvenser for biologisk mangfold, så mener NVE etter en samlet vurdering at dersom det skal anlegges en ny transformatorstasjon i Sykkylven så bør den lokaliseres til Heiane. Til grunn for dette ligger blant annet at for alle vurderingstema unntatt biologisk mangfold så er Heiane vurdert å ha minst negative konsekvenser. NVE legger til grunn at det gjøres tiltak som reduserer negativ påvirkning på myrsystemet. Det bør settes vilkår om dette i en konsesjon. NVE konstaterer også at Sykkylven kommune i to vedtak har gått inn for lokalisering på Heiane.

5.2 Alternative traséer ved Gjevenakken/Hundeidvik

For saneringsalternativet har Statnett søkt om to alternative traséer for passering av Hundeidvik ved Hjørundfjorden i Sykkylven. Alternativ 1B følger dagens 132 kV trasé, men avviker bak bebyggelsen ved Gjevenes og gir noe større avstand til bebyggelsen her. Alternativ 1A vinkler tidligere opp mot Gjevenakken før den går sammen med konsesjonsgitt trasé i Megardsdalen. Av hensyn til bebyggelsen ved Gjevenes og Hundeid har Statnett prioritert alternativ 1A. Statnett har vurdert justeringer av alternativ 1A for å nærme seg konsesjonsgitt trasé på østsiden av Hjørundfjorden. Justeringer vil imidlertid medføre behov for ytterligere en mast i lia. Dette er et område som vurderes vanskelig tilgjengelig av Statnett og de har derfor valgt å ikke gå videre med en slik justering.

Figur 4. Alternative traseer ved passering av Hundeid/Gjevenes (Statnett)

Alternativ 1A vil medføre at ledningen trekkes opp fra fjorden og opp over Gjevenakken. Dette vil etter NVEs syn gjøre ledningen mer synlig enn om den føres videre langs fjorden og forbi Hundeidvik. Fagutredning av landskap foretrekker at alternativ 1B velges, men mener at ingen av alternativene er gode. Fagutredning for friluftsliv mener at alternativ 1A er best, mens det for reiseliv konkluderes med at 1B er best da den traséen vil bli minst synlig sette fra Hjørundfjorden. Når det gjelder biologisk mangfold går dagens 132 kV ledning gjennom Gjevenesstranda naturreservat. En 420 kV ledning medfører at ryddebeltet vil utvides fra ca 25 meter til ca 40 meter. Dersom en velger tårnmaster vil det totale ryddebeltet være ca 30 meter, dvs en økning på ca 5 meter. I fagutredningen for biologisk mangfold er det ingen registreringer som skiller de to alternativene, men det anbefales at alternativ 1B følges. Statnett har signalisert at de ønsker å bruke tårnmaster langs østsiden av Hjørundfjorden fordi dette vil gi minst arealbeslag

NVE konstaterer at de ulike fagutredningene har noe ulikt syn på hvilke av alternativene som er å foretrekke, men at det ikke er noen utredninger som klart peker på at det ene alternativet vil være vesentlig bedre eller verre enn det andre. Vi merker oss at Sykkylven kommune ønsker at alternativ 1A velges av hensyn til bebyggelsen på Hundeidvik og Gjevenes. NVE finner grunn til å presisere at Fylkesmannens oppfatning av at dagens 132 kV ledning vil bestå til ny 420 kV ledning er bygget, ikke medfører riktighet. Statnett vil rive dagens ledning før ny ledning bygges slik at en i størst mulig grad kan benytte eksisterende trasé og redusere inngrep i nye områder. Etter en samlet vurdering av

konsekvenser ved de to omsøkte alternativene mener NVE at alternativ 1A er å foretrekke, og vi legger da vekt på at alternativ 1A vil fjerne ledningen fra bebyggelsen ved Hundeid og Gjevenes. NVE konstaterer også at Sykkylven kommune går inn for alternativ 1A. Bruk av tårnmaster vil redusere arealinngrepet, spesielt i naturreservatet. NVE mener også at det bør benyttes kamuflerende tiltak på mastene langs fjorden da bakgrunnsdekning og vegetasjon vil gi en god effekt. NVE anbefaler at det settes vilkår om bruk av tårnmaster langs østsiden av Hjørundfjorden og bruk av kamuflerende tiltak dersom dette alternativet velges

5.3 Samlet vurdering av saneringsalternativet

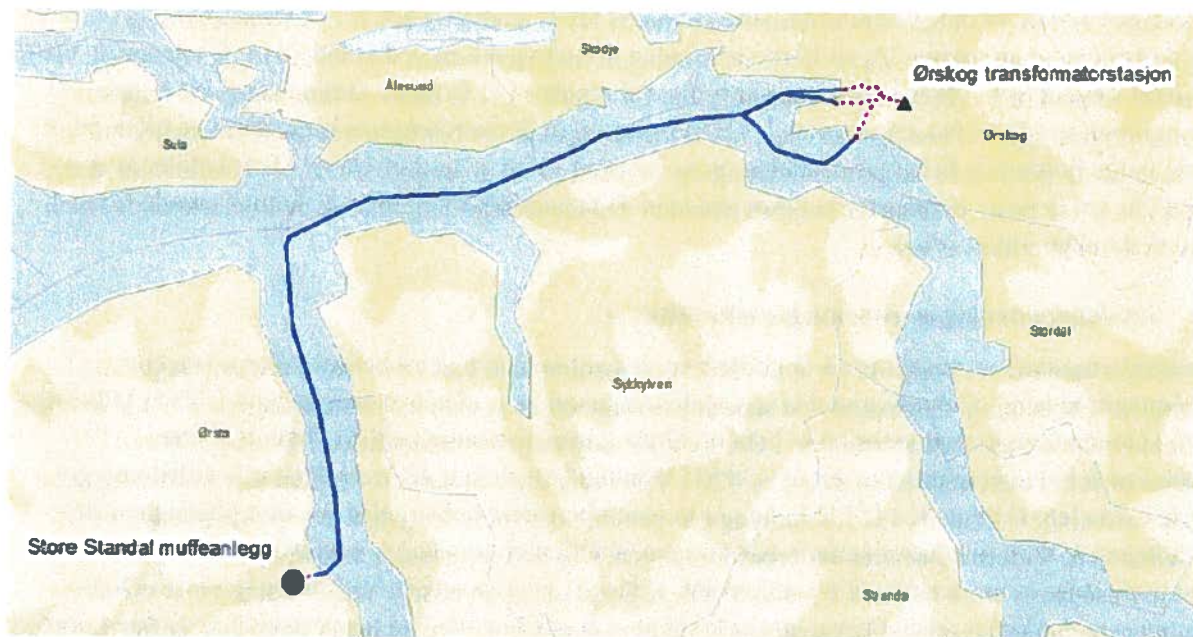
Saneringsalternativet er omsøkt for å få vurdert en løsning som kan være bedre miljømessig enn konsesjonsgitt løsning. Gevinsten ved saneringsløsningen er at man kan sanere dagens 132 kV ledning mellom Haugen transformatorstasjon i Ørsta og Ørskog transformatorstasjon i Ørskog. Dette innebærer at det med etablering av en ny 420 kV ledning fortsatt kun vil være en stor kraftledning på denne strekningen. Dagens 132 kV ledning går generelt nærmere bebyggelse enn den planlagte 420 kV ledningen. Videre innebærer saneringsløsningen, slik den er omsøkt, at man bygger i tilnærmet samme trasé langs store deler av Hjørundfjorden. Dette vil gi en positiv miljømessig gevinst i Ørsta kommune sammenlignet med konsesjonsgitt løsning som går i ny trasé langs vestsiden av fjorden nord for Ytre Standal. Vi konstaterer at Ørsta kommune går inn for saneringsløsningen som eneste akseptable alternativ. Videre vil man med saneringsløsningen kunne sanere dagens transformatorstasjon ved Haugset i Sykkylven, og foreta en omstrukturering/kabling av deler av distribusjonsnett i Sykkylven. En ny transformatorstasjon i Sykkylven vil være et omfattende anlegg. NVE vurderer at alternativet Heiane er den beste lokaliseringen av en transformatorstasjon. Vi legger til grunn at det gjennom miljø, transport og anleggplanen som skal utarbeides før eventuell anleggsstart vurderes tiltak som kan redusere negative virkninger på myrsystemet Heiane.

Saneringsløsningen har kun begrenset nytte for kraftsystemet. Sammenlignet med konsesjonsgitt løsning der dagens 132 kV ledning beholdes, vil alternativet med etablering av en ny transformatorstasjon i Sykkylven og sanering av dagens 132 kV ledning gi noe økte overføringstap i regionalnettet, færre omkoblingsmuligheter i regionalnettet, noe økt forventet KILE-kostnad og økte flaskehals ved feil på den nye 420 kV-forbindelsen mellom Ørskog og Ørsta. En ny transformatorstasjon i Sykkylven vil gi et nytt sterkt punkt for innmating av ny produksjon, men anses ikke vesentlig for utnyttelse av småkraftpotensialet i regionen. NVE mener likevel at saneringsalternativet vil være en akseptabel kraftsystemmessig løsning.

Ut fra tidligere praksis for nivå på kostnader for miljømessige avbøtende tiltak kan NVE ikke anbefale at saneringsløsningen med en merkostnad på i størrelsesorden 300 millioner kroner velges, selv om saneringsløsningen særlig i Ørsta vil medføre vesentlig mindre ulemper for lokalmiljøet enn konsesjonsgitt løsning.

6. NVEs vurdering av sjøkabel

Sjøkabelalternativet er utredet og omsøkt i tråd med OEDs brev av 09.11.10. Løsningen innebærer at konsesjonsgitt ledning går over i sjøkabel fra Store Standal i Ørsta og tas i land i Ørskog der den føres inn til Ørskog transformatorstasjon. Det er omsøkt tre alternative lokaliteter for ilandføring av kabelen i Ørskog.

Figur 5. Hovedtrekk i sjøkabeltrasé mellom Ørskog og Store Standal. Det er vurdert tre mulige steder for ilandføring i Ørskog (Statnett)

Statnett har fått utført eksterne utredninger av kabel i 2007 og 2010. Utredningene og Statnetts egne vurderinger viser at en sjøkabel vil være teknisk mulig, men det er knyttet utfordringer til teknologi, kostnader og tidsplan. Kostnadene for sjøkabelanlegg er anslått til å være nesten 9 ganger kostnadene ved en luftledning på denne strekningen (henholdsvis 2400 MNOK og 275 MNOK).

En sjøkabel på denne strekningen vil innebære at dagens 132 kV ledning mellom Haugen transformatorstasjon i Ørsta og Ørskog transformatorstasjon må opprettholdes for å forsyne Sykkylven og Stranda og for å få ut kraftproduksjon fra området. Sjøkabelen er planlagt med to kabelsett slik at samlet kapasitet er 2000 MVA. Dette er mindre enn luftledningen, som har en kapasitet på 2500 MVA. Statnett vurderer at kapasiteten under normale driftsituasjoner er tilstrekkelig.

Høringen viser at de fleste offentlige instanser er negative til bruk av sjøkabel. Fylkesmannen i Møre og Romsdal ønsker ikke bruk av sjøkabel og viser til beredskapssituasjonen i fylket. Ut fra hensyn til samfunnssikkerhet og det grunnleggende formålet med utbyggingen mener Fylkesmannen at det må velges et alternativ som har forutsetninger for rask realisering. På dette grunnlaget fraråder de at det blir gitt konsesjon til alternativet med sjøkabel. Kystverket ønsker ikke at det brukes sjøkabel og viser til at luftledning ikke vil legge begrensninger på bruk av farvannet. Ørsta kommune skriver i sin uttalelse at saneringsalternativet er det eneste alternativet kommunen kan godta, mens Sykkylven kommune sier at deres primære standpunkt er at det velges sjøkabel.

I Ørskog er det delte meninger om hvor et eventuelt landtak bør lokaliseres. Kommunen fraråder landtak i Skråvika eller Presteøyrane. Lokalt har berørte grunneiere og interessenter ulike syn på de forskjellige alternativene for ilandføring.

NVE konstaterer at sjøkabelalternativet er et teknisk mulig, men betydelig dyrere alternativ enn de andre aktuelle alternativene på strekningen Ørskog-Ørsta. Videre konstaterer vi at Fylkesmannen, fylkeskommunen og Ørsta kommune ikke ønsker sjøkabelløsning. Det er kun Sykkylven kommune som primært ønsker en sjøkabelløsning. Ørskog kommune har tidligere tatt til orde for sjøkabel, men har i sin siste merknad også gått inn for saneringsalternativet under forutsetning om at det benyttes samme trasé som i dag. NVE kan ikke se at miljømessige fordeler med en sjøkabel på denne

strekningen kan forsvare de kostnadene en slik løsning gir sammenlignet med de andre omsøkte alternativene. NVE kan derfor ikke anbefale at det gis konsesjon til en sjøkabel på strekningen Ørskog-Ørsta.

7. Ny transformator T2 i Ørskog

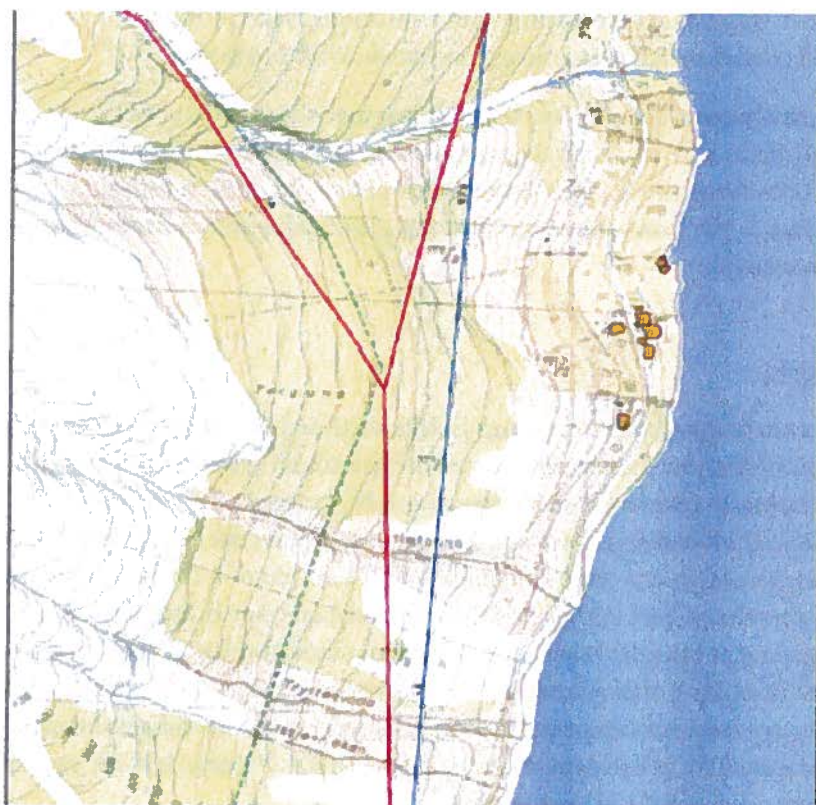
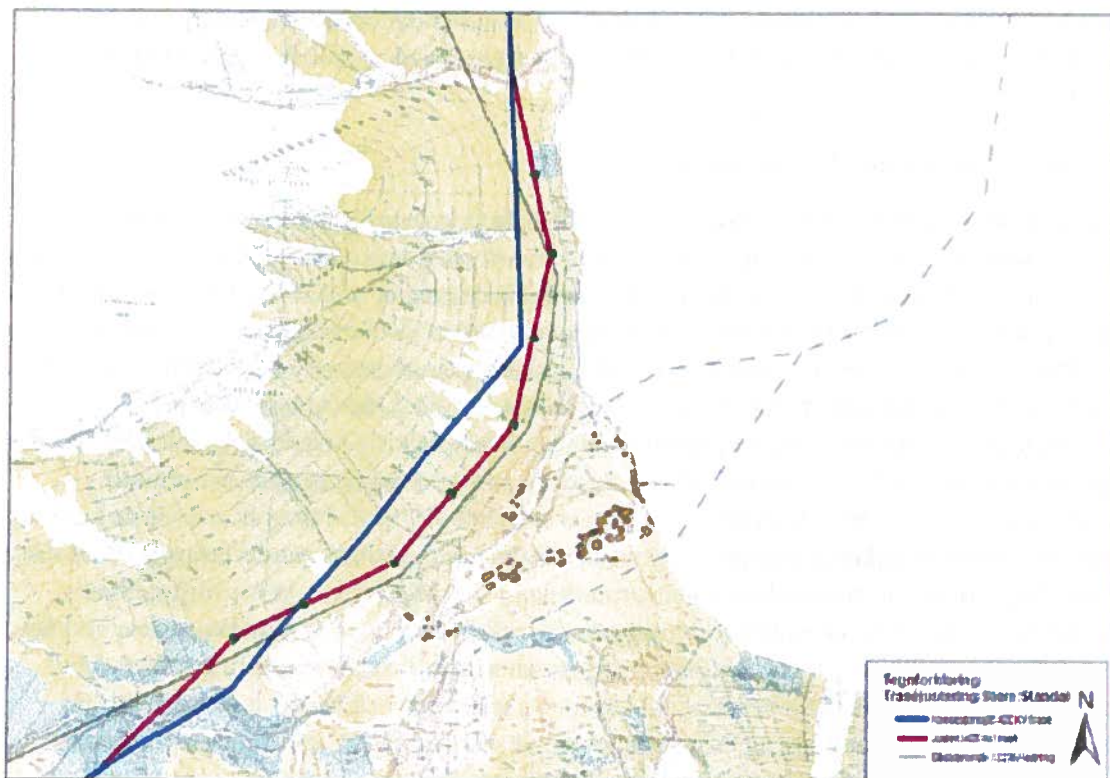
Statnett har søkt om å etablere en ny transformator T2 i Ørskog transformatorstasjon og bedre overføringsforbindelsen mellom Ørskog og Giskemo transformatorstasjoner. Det søkes også om å rive dagens SF6 anlegg i Ørskog. Behov for økt transformeringskapasitet er omtalt i tidligere søknader og Statnett mener at behovet vil være tilstede uavhengig av hvilken av de tre omsøkte forbindelsene som velges mot Ørsta. Statnett viser til at dagens forsyningssituasjon på Sunnmøre ikke er tilfredsstillende. I dagens nett, uten Ørskog-Fardal forbindelsen, er det behov for T2 i Ørskog for å bedre forsyningssikkerheten i området. I en tunglastsituasjon vil utfall av T1 i Ørskog, kabelen mellom Ørskog og Giskemo eller 420 kV Viklandet-Ørskog kunne føre til mørklegging av Sunnmøre inklusive Ålesund. Berørt forbruk som følge av dette er inntil 460 MW. Dette er ut over de krav som Statnett opererer med i nettplanleggingen og ut over driftspolicyen. Siste vintres erfaringer har vist at man ikke kan legge til grunn at maksimal vinterproduksjon i området (456 MW) er tilgjengelig. Sannsynligheten for feil på transformatoren vurderes som relativt lav, men konsekvensene vil i dette tilfellet kunne være store. Ved varig feil på transformatoren vil det ikke være mulig å forsyne alt forbruket i området, og det må påregnes ca 4 uker før en reservetransformator kan være i drift. Transformatoren i Ørskog er i dag også høyt belastet ved intakt nett, både ift nedtransformering i høylastperioder og opptransformering i flomsituasjoner.

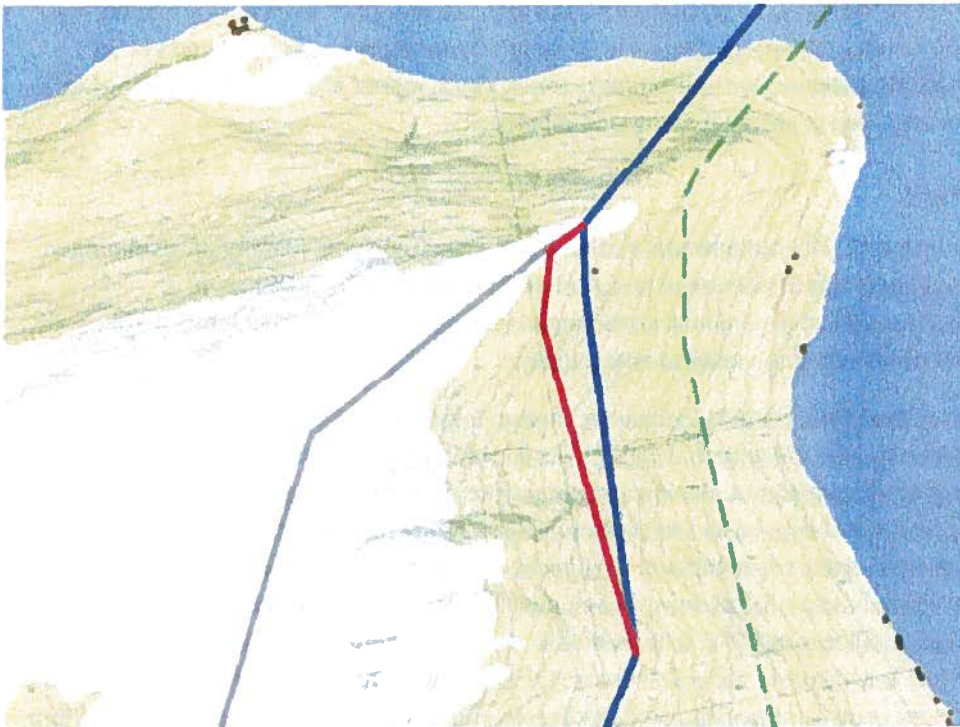
NVE konstaterer at dagens transformator er høyt belastet og at forsyningssituasjonen ikke er tilfredsstillende ved utfall av sentrale komponenter i trafostasjonen. Selv med etablering av ny 420 kV forbindelse vil det etter NVEs syn være gunstig med en ny transformator i Ørskog da Sulafjordforbindelsen som er under bygging ikke vil kunne være en fullgod reserve. En ny transformator vil også bidra positivt med tanke på innmating av ny småkraft i regionen.

SF6 anlegget i Ørskog har tre kabelavganger som er knyttet mot ledningen mot Sykkylven, T1 og Giskemo. Hvis saneringsalternativet får konsesjon, så forsvinner ledning Sykkylven. Da Giskemo ligger vis-a-vis Ørskog så er det ikke behov for 132 kV bryteranlegg i Ørskog. Denne funksjon ivaretas gjennom bryterfelt i Giskemo. NVE anbefaler derfor at det gis konsesjon til å sanere dagens SF6-anlegg i Ørskog transformatorstasjon.

8. Andre traséjusteringer

Det er søkt om mindre justeringer av konsesjonsgitt trasé langs Hjørundfjorden ved Store Standal og Stavset i Ørsta, og ved Vindsneset i Sykkylven. Justeringen ved Store Standal (figur 5) innebærer å trekke traséen noe lenger ned av hensynt til fare for steinsprang og ras. Ny trasé vil ligge rett i overkant av trasé for eksisterende 132 kV ledning (som søkes revet). Ved Stavset har Statnett søkt om å justere traséen lenger opp i terrenget og nærmere eksisterende 132 kV ledning for å øke avstand og gjøre den mindre synlig fra bebyggelsen på Stavset (figur 6). Ved Vindsneset søker Statnett om å justere traséen noe lenger opp i terrenget før fjordkryssingen for å øke avstand til hytte på Vindsneset (figur 7). Berørte interessenter på Stavset og Vindsneset er positive til endringene. Ved Store Standal vil justeringen medføre at ledningen kommer noe nærmere bebyggelsen enn konsesjonsgitt løsning, men ny ledning vil likevel komme lenger fra bebyggelsen enn dagens 132 kV ledning. NVE mener at de omsøkte justeringene er fornuftige og anbefaler derfor endringene..

Figur 8. Omsøkt justering ved Vindsneset i Sykkylven. Justert trasé er rød. Dagens 132 kV ledning som skal saneres er grønn.

Ørskog kommune aksepterer alternativet med ny 420 kV ledning forutsatt at eksisterende 132 kV ledning rives og at ny 420 kV ledning bygges i samme trasé. Statnett har i konsesjonssøknaden beskrevet hvorfor de ikke legger opp til å bygge i eksakt samme trasé i Ørskog. Dersom ny 420 kV-ledning skal bygges i samme trasé som eksisterende 132 kV-ledning på strekningen Sykkylven – Ørskog, må anleggsarbeidet strekkes ytterligere ut i tid. Dette medfører redusert forsyningssikkerhet mot henholdsvis Sykkylven og Stranda i en lengre periode. Perioden uten N-1 kriteriet oppfylt vil utvides betraktelig, med tilhørende usikkerhet hva gjelder lokal- og regional forsyning. Dette vil i tillegg kunne påvirke målsettingen om å få anlegget (dvs. hele Ørskog - Fardal prosjektet) ferdigstilt innen utgangen av 2015. Av hensyn til forsyningssikkerheten ønsker Statnett å gjøre perioden med redusert forsyning av Sykkylven og Stranda så kort som mulig. Langs Hjørundfjordens østside må ny 420 kV-ledning bygges i samme trasé som eksisterende 132 kV-ledning av plasshensyn. På resterende strekninger mellom Ørsta og Ørskog er det etter NVEs vurdering god plass til å bygge parallelt, for så å rive eksisterende 132 kV-ledning når ny 420 kV-ledning er satt i drift. 420 kV-ledningen som er konsesjonsgitt går nord for dagens 132 kV-ledning over Gausneset. På denne strekningen er all bebyggelse lokalisert sør for eksisterende ledning. NVE kan heller ikke se at en slik endring (bygge i samme trasé som eksisterende 132 kV-ledning) vil innebære noen forbedring for de som bor nærmest ledningen på denne strekningen. NVE legger til grunn at ny 420 kV ledning i Ørskog bygges i tråd med konsesjonsgitt løsning på denne strekningen.

9. Andre forhold

Flere kommuner og fylkeskommunen har i sine uttalelser krevd økonomisk kompensasjon i tråd med det som ble gitt ved klagebehandlingen av Sima-Samnanger prosjektet. NVE konstaterer at det ikke finnes hjemmel i energiloven for å sette vilkår om kompensasjon, og har derfor ikke funnet grunn til å gå nærmere inn på spørsmålet om kompensasjon.

Aure Grunneigarlag skriver at de ikke har blitt varslet skriftlig om tilleggssøknaden for Heiane. NVE vil i den forbindelse bemerke at søknaden er kunngjort på vanlig måte gjennom aviser og internett, og lagt den ut til offentlig gjennomsyn. Videre har Statnett varslet de grunneierne som blir berørt og er registrert som grunneiere/rettighetshavere i offentlige registre. NVE mener at varsling og kunngjøring av søknaden har skjedd i tråd med praksis og gjeldende regelverk.

10. Oppsummering

Statnett har etter anmodning fra OED omsøkt to alternativer til konsesjonsgitt løsning på strekningen Ørskog-Ørsta. NVE kan ikke anbefale det omsøkte sjøkabelalternativet da vi ikke kan se at miljømessige fordeler med en sjøkabel på denne strekningen kan forsvare de kostnadene en slik løsning gir sammenlignet med de andre omsøkte alternativene.

Når det gjelder alternativet med etablering av en transformatorstasjon i Sykkylven vil dette være en miljømessig bedre løsning enn konsesjonsgitt alternativ fordi det vil medføre at en fremdeles kun vil få én ledning på strekningen Ørskog-Ørsta. Saneringsalternativet med etablering av en ny transformatorstasjon har imidlertid begrenset kraftsystemmessig nytte. Nyten er i all hovedsak knyttet til å redusere miljøulemper. Alternativet innebærer kostnader som ligger langt over det som har vært praksis til nå når det gjelder avbøtende tiltak for miljøulemper. Ut fra tidligere praksis for nivå på kostnader for miljøavbøtende tiltak kan NVE ikke anbefale at saneringsløsningen med en merkostnad på i størrelsesorden 300 millioner kroner velges. Dersom OED likevel vurderer at den beste løsningen vil være å gi konsesjon til ny transformatorstasjon i Sykkylven og sanere eksisterende 132 kV mellom Ørskog og Ørsta, mener NVE at en transformatorstasjon på Heiane samlet sett vil være den beste lokaliseringen forutsatt at man gjør tiltak for å redusere negative virkninger på myrsystemet på Heiane. Vi konstaterer at Fylkesmannen, fylkeskommunen og Ørsta kommune prioriterer saneringsalternativet. Sykkylven kommune kan akseptere saneringsalternativet med en stasjon på Heiane dersom det ikke blir sjøkabel, og Ørskog kommune aksepterer saneringsalternativet dersom ny ledning bygges i samme trasé over Gausneset i Ørskog. Berørte regionalnettselskaper, SFE Nett AS, Tussa Nett AS og Tafjord kraftnett AS støtter saneringsalternativet.

Sammenlignet med konsesjonsgitt løsning der dagens 132 kV ledning beholdes, vil alternativet med etablering av en ny transformatorstasjon i Sykkylven og sanering av dagens 132 kV ledning gi noe økte overføringstap i regionalnettet, færre omkoblingsmuligheter i regionalnettet, noe økt forventet KILE-kostnad og økte flaskehals ved feil på den nye 420 kV-forbindelsen mellom Ørskog og Ørsta. NVE mener likevel at saneringsalternativet vil være en akseptabel løsning for kraftsystemet og vesentlig forbedring av dagens situasjon.